

EUGLENA

PB-PP|B-37037
BELGIE(N)-BELGIEUE

JAAR
GANG **37**
NR. **3**

Jaargang 37 nr. 3 - Driemaandelijks tijdschrift van JNM vzw - Afgiftelokaal Gent X - P 602287 - V.U. Veerle Cannoot, Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent

LENTE 2017

DRIEMAANDELIJKS NATIONAAL TIJDSCHRIFT VAN JNM

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

Je beestigste jeugdbeweging

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de mooiste natuurgebieden in en laten we ons betoveren door de zotste waarnemingen. We nemen zelf een zaag of schop in de hand en maken ruimte voor natuur. Bovendien gaan we op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken. En tijdens de zomermaanden? Dan kan je tijdens één van onze veertig zomerkampen in binnen- en buitenland dagenlang genieten met vrienden in de natuur. Kom zelf op ontdekking bij één van onze vijftig afdelingen in Vlaanderen en Brussel.

Lid worden

Surf naar www.jnm.be/lidworden en vul het inschrijvingsformulier in.
Nieuwe leden betalen maar 5 euro.

Lid blijven

Surf naar www.jnm.be en meld je aan.
Surf dan naar "**mijn gegevens**" (rechts bovenaan).
18 euro voor piep-, ini- & gewone leden,
geboren in 1990 tot en met 2008
18 euro voor steunleden, geboren in 1989 of vroeger
(je krijgt ook een abonnement op Euglena)
36 euro voor instellingen, bibliotheken, scholen...
(je krijgt een abonnement op Euglena + Kikker)

Contacteer ons

Op **lokaal niveau** zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van 45 afdelingen uren speelplezier te bezorgen. Vul je gemeente in bovenaan op jnm.be en je komt terecht op de contactpagina van jouw afdeling.

Op **nationaal niveau** wordt de werking gedragen door het hoofdbestuur. Dat zijn ongeveer 70 vrijwilligers die zich in acht werkgroepen en ploegen inzetten. Je vindt de contactgegevens van het hoofdbestuur op jnm.be/hb.

Het hoofdbestuur en de afdelingen worden ondersteund door zes personeelsleden op het **nationaal secretariaat** in Kortrijksepoortstraat 192 in Gent.
Heb je een administratieve vraag, mail dan info@jnm.be of bel 09 223 47 81.

Werkten mee aan dit nummer

Amira Adam, Veerle Cannoot, Dries De Decker, Jeroen Demaeght, Julie Detavernier, Lennert De Vroey, Jakob Ghijs, Hanne Hendrickx, Judith Herman, Bavo Josephy, Oliver Mechthold, Benjamin Meeusen, Annelieke Scheelen, Jonas Scheire, Simon Schowanek, Elias Van Bruyssel, Jorn Van de Velde, Helena Vanrespaille, Anton Vandevoorde, Jakob Vandevoorde, Scarlett Vanuxem, Koen Wyers

Vormgeving en illustraties: Myrthe Van Rompaey
Cover foto: Seppe Lenders

Inhoudstafel

Voorwoord.....	3
Afdeling in de kijker.....	4-5
Natuurstudie	
Een noodkreet uit salamanderland.....	7-9
NFWG fotowedstrijd.....	10-15
Natuurbeheer	
Wat is knotten?.....	17
Boscompensatie.....	18-20
Milieu	
Mythbusters.....	22-27
Divestment.....	28-29
Megakak.....	30-31
Daar is de winter.....	32-33
Quiz duurzame producten.....	34-35
Nog meer leuks	
JNM Bodssec.....	37-38
De Giraffa Camelopardalis.....	39
Piepulier.....	40-41
Kampen wist je dat?.....	42-43
In't zak gezet.....	44-46
Geweldige JNM	47-48
Nieuws HB en RvB.....	49-50
Aankondigingen.....	50-53
Winkel.....	54
Contactpagina.....	55

Met steun van de
Vlaamse overheid

Benjamin Meeusen

VOORWOORD

Extreem? Radicaal?! Deze woorden zijn niet meer weg te denken uit het discours van de media. Extreem is hip, of het nu om immigratie, economie of milieu gaat. De extreme boodschap is eenvoudig over te brengen, makkelijk te vatten. Oplossingen voor problemen lijken hierdoor ondubbelzinnig duidelijk en onmiddellijk toepasbaar. Een muur bouwen om de stijgende zeespiegel tegen te houden klinkt eenvoudiger en minder duur dan structurele maatregelen nemen om klimaatopwarming te beperken. Maar een eenvoudige, begrijpelijke redenering is niet meestal degene die de oplossing biedt.

Het lijkt wel alsof 'extreem' de enige manier is om ons bestaan te vatten. De wereld wordt eenvoudig gereduceerd tot een omgeving die enkel bestaat uit zwart en wit. Elk van deze extremen wordt verantwoord door talloze argumenten van personen die overtuigd zijn van hun eigen gelijk. De vriendelijke boer in mijn straat heeft het ongetwijfeld even goed voor met de wereld als jij of ik, maar als ik hem probeer te overtuigen van de voordelen van biologische landbouw zal hij wellicht zijn zeer mooie, doch meedogenloze, rottweiler achter me aansturen.

Ik vind het moeilijk om het bos door de bomen te zien. Mijn wereld bestaat voor negentig procent uit buikgevoel, en voor tien procent uit echte kennis. Dit buikgevoel is niet gebaseerd op feiten waarvan ik de ware toedracht ken, maar op de storm van stellingen die overdadig door actiegroepen, politici en anderen om ter luidst worden geroepen. En overdaad schaadt: ik weet helemaal niet meer wat juist en wat onjuist is. Weet ik écht dat TTIP en CETA voor verbetering vatbaar zijn? Het lijkt in ieder geval dat heel wat mensen dit van mij verwachten.

Als je deze Euglena leest, heb je een hart voor de natuur en voor het milieu. Dan ben je regelmatig een beetje ongehoorzaam en laat je graag je stem horen. Als je dit leest, ben je een beetje extreem uit bezorgdheid voor de wereld. Maar als je dit leest, ben je ook jong: net zoals ik ben je nog volop bezig een wereldbeeld te vormen. Laat je hierin niet leiden door de storm van stellingen waarover ik hierboven fulmineerde, maar laat je leiden door je eigen vaststellingen. Hierin moet je een beetje extreem zijn, maar laat steeds ruimte voor nuance... en relativering.

Gelukkig 2017!

AFDELING IN DE KIJKER

MOERVALLEI

door
Jonas Scheire, voorzitter
afdeling Moervallei

Hey'kes! Ik ben Jonas Scheire, voorzitter van de JNM-afdeling die de Moervaartstreek vertegenwoordigt, Moervallei genaamd! Onze leden komen vooral uit de gemeenten Zaffelare, Lochristi, Wachtebeke, Moerbeke en zelfs Oostakker. Hoe dan ook zijn we een relatief kleine afdeling met een actief leidings- en bestuursteam van een 9-tal geweldige mensen! Momenteel loopt alles goed hier! We zijn volop bezig met het organiseren van ons kamp deze zomervakantie, en met onze gewone werking. Wij organiseren voor de ini's om de twee weken een activiteit, en voor de piepers om de drie weken. Ik ben voor het tweede jaar voorzitter, maar ons bestuursteam is ondertussen wel al eventjes onveranderd gebleven.

Wie staat er jou dit jaar bij in het bestuur, en wat mogen we van hen weten?

Het bestuur bestaat uit Domien en mezelf. Wij houden alles draaiend achter de schermen! Ik ben namelijk voorzitter en Domien wordt Ping. Uiteindelijk draagt iedereen wel zijn steentje bij, maar vooral hij staat me dus bij voor de praktische kant van het verhaal. We zien hem niet zo vaak, omdat hij zooo graag studeert, maar op vergaderingen neemt hij wel schitterende notities! Daarnaast is onze afdeling min of meer opgedeeld in een ini- en een piep-leiding groep.

De ini-ploeg bestaat uit Florian, Arne en Martijn. Florian als verantwoordelijke is een rasechte Zaffelarenaar en heeft altijd een kriek-ske in de hand. Reizen en (op het gemak) studeren, zijn z'n favoriete hobby's! Arne is mijn tweelingbroer, en zit al samen met mij in JNM Moervallei sinds we kleine gasten waren. We zijn altijd beste maatjes geweest en zullen dat ook altijd blijven! Martijn vind je altijd op een fiets terug en hij doet niets liever dan spelletjes spelen. Sommige spelletjes liever dan andere, maar voor de meeste is hij wel te vinden!

De piep-ploeg bestaat uit Wouter, Nele, Lara en Liesbeth. Wouter is verantwoordelijke en ook een fervent reiziger. Zijn onderbroek doet wel de hele tijd vervelend door naar boven te kruipen, maar verder hoor je hem over niets zagen... Nele heeft het altijd enorm druk, maar zet zich toch in om bij ons leiding te geven! Buiten JNM en andere jeugdwerking geeft ze weinig 'fucks' over het leven... (als ik dat mag zeggen, sorry Nele! Maar je weet dat het waar is...). Lara is haar beste vriendinnetje en zien we ook verschijnen op piepactiviteiten! Zij geeft wel wat meer 'fucks', en fungeert als ons zonneke-op-donkere-dagen! Liesbeth ten slotte is mijn voorzitter-voorgangster en zet zich momenteel nog steeds in als piep-leidster! Natuurlijk zien we haar allemaal ongelofelijk graag... Ze is als een moeder voor ons allemaal!

Af en toe komen Rajani en Sarah ook nog wel eens over de vloer om leiding te geven, maar vooral wanneer het voor hen dan eens past! Heel tof ook!! Ook Joren zien we vaak terug, een oud-leiding waar we onlangs afscheid van moesten nemen aangezien hij op leeftijd was gekomen... Gelukkig hoeven we hem op die manier niet te hard te missen!

Wat valt er daar te zien qua natuur- en ander (vb. vrouwelijk) schoon?

In onze buurt is toch wel wat natuur te vinden! Wij begeven ons vooral richting de bossen van het provinciaal domein Puyenbroeck, waar ijsvogeltjes en reetjes te zien zijn, en het Heidebos in Moerbeke voor onze activiteiten! Wat we ook jaarlijks doen, zijn beheerwerken in de Turfmeersen. Een stukje natuur in Moerbeke dat wij mogen beheren onder toezicht van Natuurpunt! We organiseren daar dan ook meerdere activiteiten elk jaar, en zo is dat als een tweede thuisbasis geworden. Meer dan genoeg natuurlijk schoon dus voor onze afdeling... Op dat vlak zitten we wel goed hier!

Wanneer was de laatste Algemene Vergadering of fuif in Moervallei? En wanneer mogen we eens op bezoek komen?

Elk jaar organiseren we met onze afdeling twee grotere activiteiten waar iedereen welkom op is! In maart of april hebben we ons Moervalleifest, een heus eetfestijn waar we enthousiastelingen, oud-leden en familie van onze huidige leden kunnen ontvangen. Samen genieten we dan van een vegetarische maaltijd die altijd wel in de smaak valt! Dit jaar organiseren we ons Moervalleifest op 8 april, in het gebruikelijke stekje in Lochristi. Iedereen is welkom!! Daarnaast organiseren we telkens een kamp in de zomervakantie waar we ook nationale leden op uitnodigen. Als je dus niet goed weet wat doen tussen 2 en 12 juli, verwachten we jullie op onze kampplaats in de Ardennen!

Wat is volgens jou het geheim van een goed draaiende afdeling?

Het geheim van een goed-draaiende afdeling zit in vele aspecten van de werking geloof ik. De leden en de ouders zijn daar een belangrijke factor in, maar ook het team van vrienden waarmee je samenwerkt! Ik zie onze bestuursgroep als één grote vriendengroep die probeert om voor onze leden toffe en interessante activiteiten te organiseren. Als dat op die manier lukt, gebeurt de organisatie met plezier en straal je dat ook uit naar de leden! Dit is voor mij één van de belangrijkste drijfveren voor een goede werking!

Het leukste aan JNM Moervallei is...

Het leukste aan JNM Moervallei vind ik eigenlijk wat ik zonet heb aangehaald! Dat we onze activiteiten kunnen organiseren met een groep goede vrienden die enkel een schitterende tijd aan onze leden willen bezorgen... Dit lukt dan ook meestal, en met die instelling wordt die groep dan ook uitgebreid met onze leden zelf! Samen hebben we ongelooflijk veel plezier met het verkennen van de natuur... Ook onze kampen vind ik altijd heel geslaagd, en dit zorgt voor zalige gemeenschappelijke herinneringen!

Copyright foto's: JNM Moervallei

NATUURSTUDIE

Foto: Tristan Van Garsse

EEN NOODKREET UIT SALAMANDERLAND

De vinpootsalamander, de kleine watersalamander, de alpenwatersalamander, de kamsalamander en de vuursalamander. Deze vijf salamandersoorten komen voor in België. Maar hoe lang nog? Salamanderpopulaties in België hebben er naast vervuiling en habitatverlies nog een vijand bij: een dodelijke schimmelinfectie.

Nieuw nieuws is dit eigenlijk niet. Eind jaren '90 ontdekten wetenschappers de schimmel *Batrachochytrium dendrobatidis* (Bd). Deze schimmel is wereldwijd al vastgesteld bij 440 amfibiesoorten. Vooral in Australië en in Noord- en Zuid-Amerika zorgde Bd voor een groot verlies aan biodiversiteit. Verscheidene amfibiesoorten stierven uit. Hoewel Europa hier grotendeels van gespaard bleef, zijn onze salamanders toch niet beter af.

Huidschimmel

In 2012 ontdekten Nederlandse wetenschappers samen met een onderzoeksgroep van Universiteit Gent een andere schimmel, de *Batrachochytrium salamandrivorans* (Bsal). Deze schimmel komt enkel voor op salamanders en tast voornamelijk de huid aan. Die wordt letterlijk weggevreten. Dat deze schimmel zeer efficiënt is in het bedreigen van gezonde salamanderpopulaties, werd ontdekt in 2013. Van de populatie vuursalamanders in het Bunderbos te Nederland, waar de schimmel voor het eerst was vastgesteld, had 99.9% het begeven (Fig. 1). Gezonde dieren in quarantaine zetten in de hoop dat de schimmel terug zal verdwijnen, leek de enige mogelijke manier om de populatie voor volledig uitsterven te behoeden.

Ondertussen vielen ook de eerste Belgische slachtoffers. In Eupen werden enkele dode vuursalamanders gevonden in 2013 en ook in Duitsland werden in datzelfde jaar slachtoffers gevonden, zowel vuursalamanders als kleine en alpenwatersalamanders. Bsal verspreidde zich snel. Er werden dode vuursalamanders gevonden in Robertville (2014) en Luik (2015). In 2016 vielen de eerste Vlaamse slachtoffers. Geen vuursalamanders deze keer maar 2 alpenwatersalamanders. De 43 andere salamanders in de poel in Duffel werden onderzocht, maar er werden geen verdere schimmelsporen gevonden. Tenslotte werden in 2016 ook nog dode vuursalamanders aangetroffen in Dinant.

door
Hanne Hendrickx

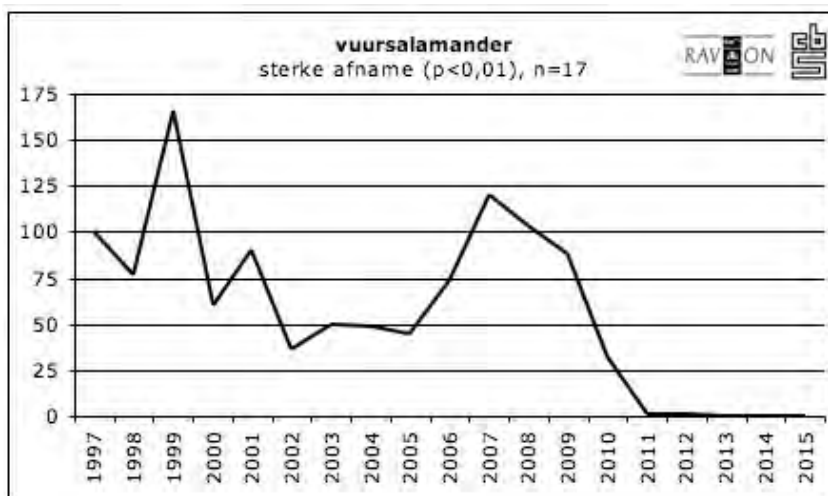

Fig 1. De achteruitgang van de vuursalamander populatie in het Bunderbos (Nederland) (Bron: www.ravon.nl)

Wie goed op het verspreidingskaartje (Fig. 2) kijkt, ziet dat deze laatste twee toch een beetje afwijken... Tijd om eens te kijken hoe deze schimmel zich precies verspreidt...

Verspreiding van Bsal

Bsal komt oorspronkelijk uit Azië, maar werd voor het eerst beschreven in Japan. Voor Aziatische salamanders is de ziekte niet dodelijk; de meeste salamandersoorten zijn zelfs resistent. Sommige salamanders worden wel ziek, maar blijven meestal lang leven, ook met schimmelinfectie.

De *Cynops cyanurus* en de *Cynops phyllorhagaster* behoren tot deze laatste categorie (Fig. 3). Dat Bsal is vastgesteld in de UK bij deze Aziatische salamanders in gevangenschap, verradt al snel hoe de schimmel tot in Europa is geraakt, via commerciële handel in Aziatische salamanders. Omdat er tot nu toe geen gestructureerde testen gebeurden op de voor export bedoelde Aziatische salamanders, is het ongekend tot waar de schimmel zich kan verspreiden. Tot nu toe is de ziekte enkel uitgebroken in Europa en bleven Noord- en Zuid-Amerika gespaard.

Fig. 2. Verspreidingskaart van Bsal.

Maar in de afgelopen 10 jaar zijn er wel 2 miljoen individuen van de *Cynops* spp geïmporteerd in de USA alleen. Deze salamanders kunnen allemaal drager zijn van het Bsal. Als ook maar één besmette salamander wordt uitgezet in een vijver, kan dit ook een uitbraak van Bsal betekenen voor Amerika.

In Europa is de schimmelziekte waarschijnlijk ook opgekomen door import van Aziatische salamanders. De ziekte wordt nu verder verspreid door de salamanders zelf en door wandelaars, die mogelijks schimmelsporen transporteren via hun wandelschoenen. Kwetsbare populaties, zoals in de Alpen of de Pyreneeën worden zo ook bedreigd. Het is dus dringend tijd om gepaste maatregelen te nemen...

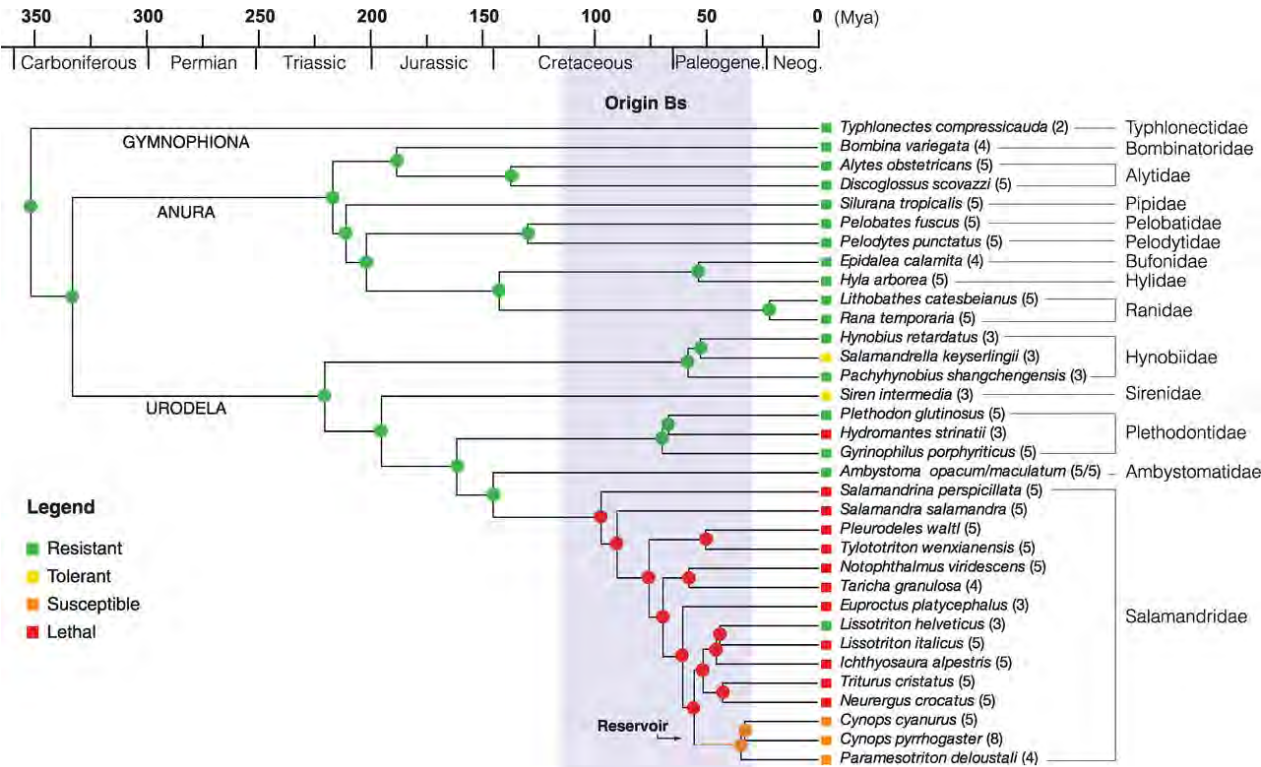

Fig. 3. Taxonomie van resistente Aziatische soorten en kwetsbare Europese soorten (Bron: Martel et al. 2014)

Maatregelen

In 2014 werd er een samenwerking opgezet tussen de Universiteit van Gent (vakgroep Diergeneeskunde) en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) om een monitoring-campagne te starten om de verspreiding van de schimmel in kaart te brengen. Ook meer controle van geïmporteerde Aziatische salamanders lijkt noodzakelijk, of een importverbod, zoals al het geval is in Zwitserland.

Wat kan je zelf doen?

Als JNM'er loop je wel vaker rond in amfibie territorium. Poets en droog je schoenen na elk bezoek aan een bos of natuurgebied, vooral-
eer je op een andere locatie er op uit trekt. Verwijder modder of laat ze voldoende opdrogen.

Zie je verdachte dode salamanders (Fig. 4) dan is het belangrijk dat je deze informatie doorgeeft. Dit betekent dat je foto's neemt, de soort en het aantal noteert, inclusief de locatie en het tijdstip. Doorzoek ook goed de omgeving van de vondst, zeer waarschijnlijk zijn er in de buurt nog besmette dieren. Vries de dieren apart van elkaar in. In Vlaanderen kan je dan verder contact opnemen met een lokale dierenarts die de dieren zal transporteren naar de UGent voor verder onderzoek.

Melden kan bij ons op: meldpuntziekeamfibieen@ugent.be.

In Wallonië neem je contact op met salamandre@natagora.be

en in Nederland met ziektes@ravn.nl.

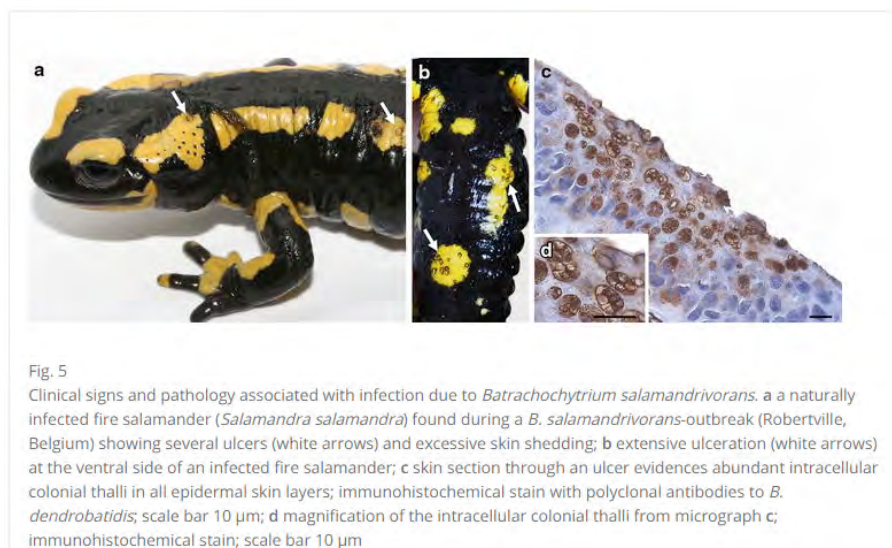

Fig. 3. Taxonomie van resistente Aziatische soorten en kwetsbare Europese soorten
(Bron: Martel et al. 2014)

Verder lezen

Martel, A., Spitzen-van der Sluijs, A., Blooi, M., Bert, W., Ducatelle, R., Fisher, M. C., ... & Pasmans, F. (2013). *Batrachochytrium salamandrivorans* sp. nov. causes lethal chytridiomycosis in amphibians. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 110(38), 15325-15329

Martel, A., Blooi, M., Adriaensen, C., Van Rooij, P., Beukema, W., Fisher, M. C., ... & Lips, K. R. (2014). Recent introduction of a chytrid fungus endangers Western Palearctic salamanders. *Science*, 346(6209), 630-631

Van Rooij, P., Martel, A., Haesebrouck, F., & Pasmans, F. (2015). Amphibian chytridiomycosis: a review with focus on fungus-host interactions. *Veterinary research*, 46(1), 1

NEWG* FOTOWEDSTRIJD

5. Hans Vermeiren: "Hogevenen"

4. Seppe Lenders: "GlenCoe"

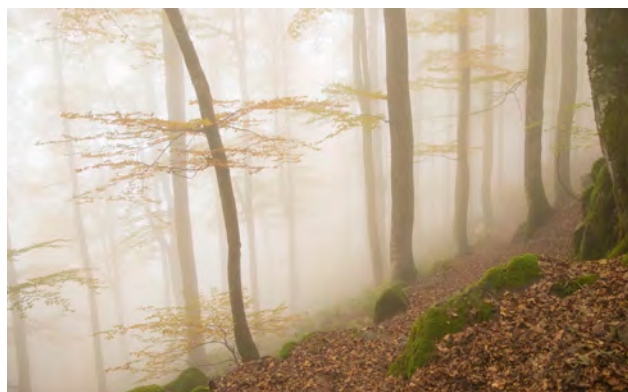

1. Ewout De Vos: "A new dawn"

LANDSCHAP

2. Klarremieken Van Vooren: "Ochtendrood Bourgoyen"

3. Pieterjan D'hondt: "Cirque mistique"

De fotowedstrijd leverde ook dit jaar een rijke oogst aan schitterend beeldmateriaal. Deelnemers konden insturen in 6 categorieën. Uit elke reeks koos de jury de beste 5 foto's. Op de kerstfui stemde het brede JNM-publiek over winnaars en volgende.

*natuurfotografiewerkgroep

3. Cyr Mestdagh: "Huppelen door het veld"

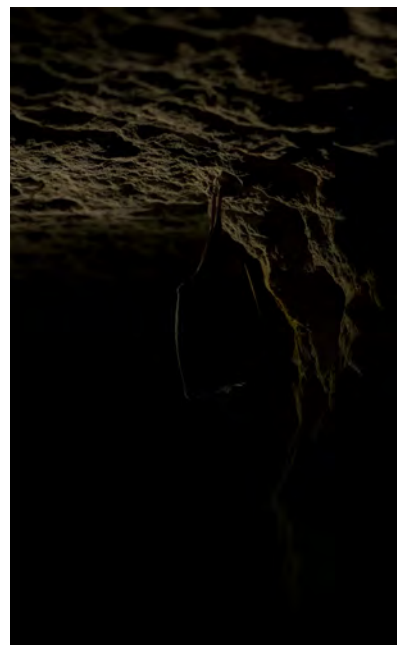
4. Simon Vandepitte: "Roodsterblauwborst"

5. Pieterjan D'hondt: "Kleurenpracht in winterwonderland"

FAUNA TELE

Bavo Josephy, voorzitter NFWG

2. Hans Vermeiren: "Rhinolophus"

1. Simon Vandepitte: "Zilverplevier blankenberge strand"

1. Pieterjan D'hondt: "Dracula"

FAUNA MACRO

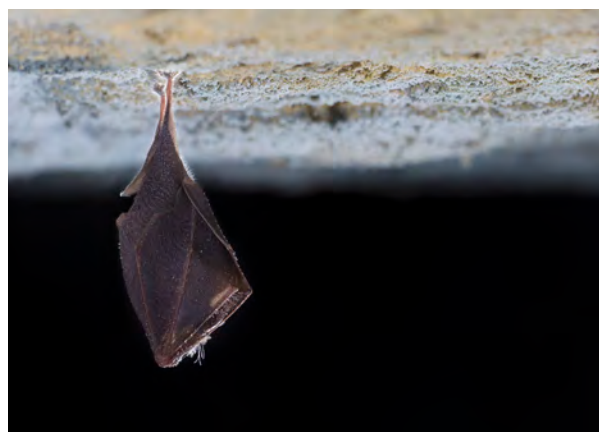
2. Els Wielandt: "Big fat mini spider"

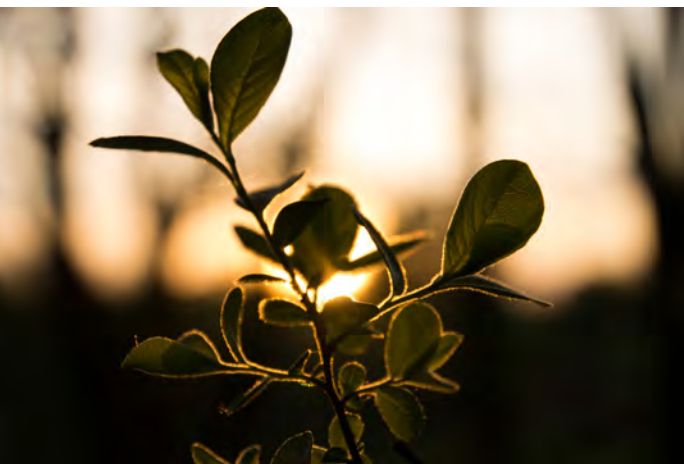
3. Hans Vermeiren: "Lycaena dispar"

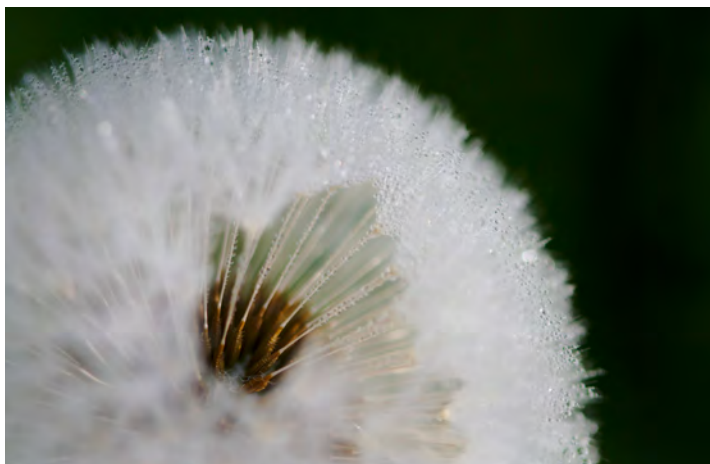
4. Simon Vandepitte: "Parende snuitkevers"

5. Pieterjan D'hondt: "Elegantie in winterslaap"

2. Ewout De Vos: "Golden Leaf"

3. Seppe Lenders: "Paardendauw"

5. Pieterjan D'hondt: "Vegan"

4. Hans Vermeiren: " - "

1. Seppe Lenders: "Vliegend vocht"

FLORA & FUNGI

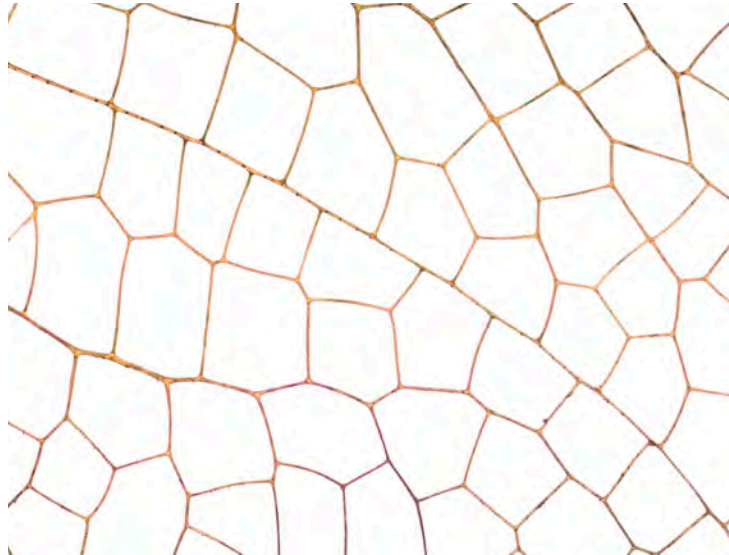

1. Simon Vandepitte: "Abstract ijs"

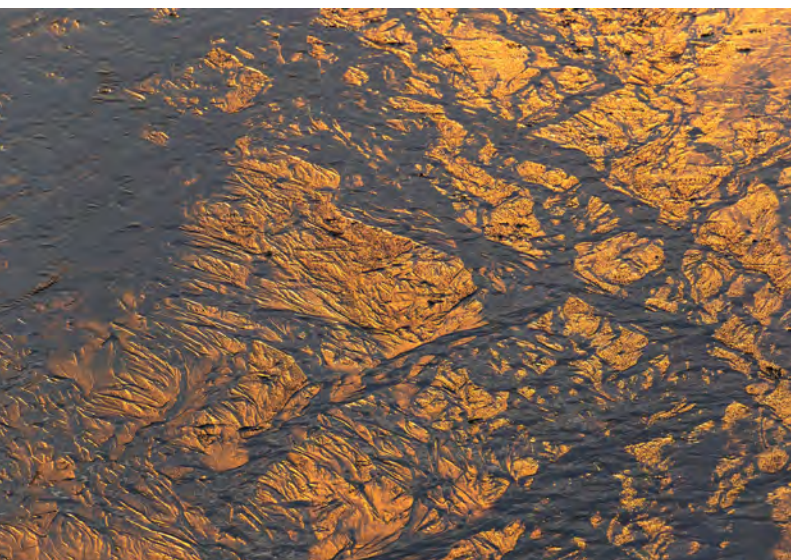
ABSTRACT

2. Hans Vermeiren: "Rhinolophus ferrumequinum"

3. Pieterjan D'hondt: "aderlating"

4. Pieterjan D'hondt: "Waterkracht"

5. Ewout De Vos: "Look again"

2. Pieterjan D'hondt: "this is what we do, this is what we love, this is who we are, THIS IS JNM"

3. Suzan Demey: "Kruien"

4. Ewout De Vos: "Iedereen krijgt knuffels"

5. Jana Schelfhout: " – "

PROMO

1. Seppe Lenders: "Bos"

NATUURBEHEER

Foto: Tristan Van Garsse

WAT IS

KNOTTEN?

Het lijkt wat raar... je plant een boom en om de 5 à 6 jaar zaag je alle takken af tot je enkel de stam overhoudt. Of zoals Joke zegt: elke tak heeft altijd als doel gehad afgezaagd te worden :p Toch is dit een snoeitechniek die al een hele tijd meegaat. De 'knotbomen' zijn niet meer uit onze landschappen weg te denken.

Deze methode van knotten wordt al sinds 4000VC toegepast. Waarschijnlijk werd het gesnoeide hout gebruikt als veevoeder en mandvlechtmateriaal. Later werden deze bomen ook gebruikt om er kruis- en Mariabeelden aan te bevestigen. Ook toen werden, net zoals nu, vooral wilgen gebruikt als knotboom. Je kan nochtans zeer veel boomsoorten als knotboom beheren, denk aan eiken, populieren, elzen en essen.

Het knotten zelf gebeurt best in de winter. Dit is heel belangrijk, want bij het knotten neem je, zoals je wel weet, alle takken weg. Als dit in de zomer zou gebeuren, neem je niet alleen alle takken weg, maar meteen ook alle bladeren. Dit zou voor de boom een zeer grote schok zijn, en daardoor zou alle fotosynthese en ademhaling wegvallen. Als je in de winter knot, kan de boom in de lente al nieuwe scheuten en bladeren aanmaken om zo zijn productie weer op gang te trekken. Je moet uiteraard niet elk jaar knotten.

door
Jakob Ghijs

De tussenperiodes tussen het knotten hangen af van de boomsoort. Een wilg of populier groeit snel. Die mag dus met korte tussenperiodes gesnoeid worden (5 à 6 jaar). Een eik daarentegen heeft een langzamere groei en moet maar om de 7 à 9 jaar gesnoeid worden. Bij jonge knotbomen mag je vaak al om de 3 à 4 jaar snoeien om scheuren in de stam te voorkomen. In het begin is de stam namelijk nog te zwak om op één punt meerdere zware takken te hebben.

Naast een productieve en esthetische waarde, heeft de knotboom ook een zeer grote ecologische waarde. Zo zijn oudere bomen bekend voor de aanwezigheid van een rijke fauna en flora. Denk maar aan de steenuil die er zijn nest heeft, of de vlier die opeens midden in de knotboom groeit. Om het gebruik van knotbomen te stimuleren zijn er veel gemeentes die subsidies geven per boom. Dit kan voor boeren interessant zijn, bijvoorbeeld langs de akker- en weidegrenzen.

Knotbomen vragen echter relatief veel arbeid in vergelijking met andere bomen. Dus dit valt bij veel bomen niet te onderschatten. Het is wel een ideale manier om brandhout te produceren, terwijl er geen bomen gekapt worden.

Copyright foto's: JNM vzw

Wil jij met jouw afdeling
ook eens een knot-activiteit
organiseren, maar weet je
niet echt hoe je eraan begint,
of heb je nog een vraag over
knoten? Dan kan de BWG je
daar uiteraard bij helpen, en
je mag je vraag altijd mailen
naar bwg@jnm.be

BOSCOMPENSATIE

DOOR DE BOMEN HET BOS NOG ZIEN

“Er komen nieuwe bossen”, verkondigde Joke Schauvliege afgelopen januari dolenthousiast. Dat klinkt goed, maar waarom gebeurt dit zo plots? En hoe werkt dat systeem? Maar vooral: kunnen we echt enthousiast zijn over de ‘nieuwe bossen’ die onze minister van Leefmilieu zo enthousiast aankondigt? Tijd om een boompje op te zetten.

Had je 10 miljoen, wat zou jij dan doen?

Eerst even terugblikken: deze nieuwe bossen komen er dankzij het geld van het Boscompensatiefonds. Het grote publiek hoorde voor het eerst van dit fonds toen Wouter Deprez zijn pijlen begon te richten op het beleid van Schauvliege, minister van Leefmilieu, Natuur en Energie. Toen hij dat deed zat daar al 7,7 miljoen euro in die niet gebruikt werd, terwijl er een bebossingsachterstand was van 1300 ha. Er was dus veel geld en weinig bos. Minister Schauvliege kon de kat niet langer uit de boom kijken.

In de loop van 2016 groeide dat potje met nog eens 3,2 miljoen euro. Dat maakte dat er in totaal meer dan 10 miljoen in zat. Dat zijn al veel nieuwe bossen, Joke kon dus gemakkelijk de hierboven vermelde triomfantelijke woorden uitspreken. Concreet zouden 215 ha gronden aangekocht worden om bebost te worden. Reden voor vreugde?

Boscompensatiefonds: geld in, bomen uit.

Om die vraag te kunnen beantwoorden, is het belangrijk te begrijpen hoe het Boscompensatiefonds werkt. Dit fonds werd in 2002 (niet zo bijster lang geleden) opgericht omdat enkele mensen vonden dat er teveel bos verloren ging in Vlaanderen. De basisregel is dat je bij het kappen van een bos, ofwel een minstens even grote oppervlakte moet bebossen (vanaf 3 ha is dit zelfs verplicht) of de overheid moet betalen om dat te doen. Het compensatiefonds wordt dus gevuld met geld van bedrijven of particulieren die bossen kappen. Met dit geld, zo belooft de Vlaamse overheid, worden dan nieuwe bossen aangeplant.

Dit is een goed principe: de ruimtelijke ordening in Vlaanderen is op z'n minst problematisch te noemen, waardoor alles overal door elkaar staat: natuur, bebouwing, industrie... In plaats van een ontbossingsverbod, kan je er op deze manier voor zorgen dat bossen op een betere plaats kunnen groeien en hopelijk blijven groeien. Want, daar moeten we eerlijk in zijn: soms moet een bos wel degelijk verdwijnen. Op die manier biedt het boscompensatiefonds flexibiliteit in een versnipperd Vlaams landschap.

door
Jorn Van de Velde

ONS JOKE

Bossen compenseren: not a walk in the park

Dat is het concept. Waar zitten nu de problemen? Een eerste probleem is dat tot voor kort het bedrag dat gestort moest worden, zeer laag was. Officieel was dat ongeveer 2 euro per vierkante meter. Dit bedrag lag al sinds 2001 vast, er vond zelfs geen indexering* plaats. Daarnaast is het gebrek aan grond in Vlaanderen een groot probleem. Zoals dat met schaarse goederen is, stijgt de prijs. In en rond steden is grond schaars, de prijs zal er bijgevolg erg hoog worden. Hier gaan prijzen voor aanleg tot 8 à 9 euro per vierkante meter. Zoals je ziet, is dit veel hoger dan wat betaald moet worden! Dit zorgde ervoor dat in verhouding tot de oppervlakte bos die gekapt werd, niet evenveel terug bebost kon worden, wat voor een deel de achterstand verklaart. Dit is niet altijd een probleem: als compensatie kan men ook iemand anders, die al terrein heeft, het geld geven. Deze persoon kan dan bomen aankopen en planten. Op die manier moet de prijs van de grond al niet meer meegerekend worden.

Het bredere probleem rond de prijzen is nu ook al voor een groot deel opgelost: op 20 januari van dit jaar, kwam het nieuws dat dit bedrag verhoogd is naar 3,5 euro per vierkante meter, een prijs die dichterbij ligt bij de waarde die we aan bestaand bos hechten. Hoewel dit niet voor elke grond genoeg zal zijn, komt het wel overeen met de gemiddelde prijs. Hierdoor zou de achterstand kleiner moeten worden.

Maar hoe zit het met die waarde? Een belangrijk aspect hiervan zit in de biodiversiteit van het bos. Hier knelt het schoentje echter: een jong bos is qua natuur niet zo indrukwekkend. Hoewel het compensatiefonds ook de ecologische waarde, de biodiversiteit, meerekent, volstaat dat nooit voor de oudere bossen. Het is namelijk zo dat aan de hand van de ecologische waarde de aan te planten oppervlakte verdubbelt of verdrievoudigt. Oppervlakte en ecologische waarde zijn echter geen synoniemen: een bos wordt pas echt waardevol na vele, vaak zelfs honderden, jaren. In feite zijn de echt oude bossen, zoals er rond Brussel nog een aantal te vinden zijn (Zoniënwoud, Meerdaalwoud, Hallerbos...), onbetaalbaar.

Dit effect wordt versterkt door een van de andere regels van het compensatiefonds: het bos moet minstens 25 jaar blijven staan, maar daarna zijn er ook geen regels meer. Wordt het bos gekapt, dan moet het gecompenseerd worden. Verder niets. 5 jaar na de eerste aanplant zal het ANB komen controleren of er nog genoeg bomen staan, meer controles zijn er niet. Op 25 jaar kan een bos geen indrukwekkende ecologische waarde verkrijgen. Als het bos dan opnieuw gekapt wordt, gecompenseerd wordt, 25 later weer gekapt wordt... blijven we in een cirkel van bossen zitten die er wel zijn, maar ecologisch amper waarde bezitten.

Extra bossen?

De compensatie vervangt enkel bossen die gekapt worden. Maar hebben we niet meer bos nodig? In principe wel. Twintig jaar geleden kondigde de Vlaamse overheid dan ook aan 10000 ha extra bos te planten. Hier is op al die tijd nog maar een klein deel (30%) van gerealiseerd. Op het vlak van extra bos schiet onze regering dus wel tekort, wat de achterstand mee verklaart.

*Indexering: het stijgen van lonen e.d. aan de hand van de prijs van een aantal producten. Aangezien deze producten in de winkel in prijs stijgen, moeten ook de lonen stijgen, om te zorgen dat aan dezelfde basisbehoeften voldaan kan worden. Als de prijzen stijgen, maar de lonen (of in dit geval, de compensatie) niet, dan wordt alles duurder.

Dit effect wordt versterkt door een van de andere regels van het compensatiefonds: het bos moet minstens 25 jaar blijven staan, maar daarna zijn er ook geen regels meer. Wordt het bos gekapt, dan moet het gecompenseerd worden. Verder niets. 5 jaar na de eerste aanplant zal het ANB komen controleren of er nog genoeg bomen staan, meer controles zijn er niet. Op 25 jaar kan een bos geen indrukwekkende ecologische waarde verkrijgen. Als het bos dan opnieuw gekapt wordt, gecompenseerd wordt, 25 later weer gekapt wordt... blijven we in een cirkel van bossen zitten die er wel zijn, maar ecologisch amper waarde bezitten.

Bossen meten?

De bosoppervlakte wordt in Vlaanderen met de boswijzer gemeten. Deze tool is gebaseerd op luchtfotografie en aanverwante technieken, en vergelijkt de totale oppervlakte bos elke twee jaar. Hiervoor wordt gekeken naar de 'groenheid', waaruit men kan afleiden of er bos is, en de hoogte. Uit het verschil in hoogte tussen elke twee jaar blijkt dus dat het bos gegroeid is. Dit blijkt echter niet altijd correct te werken, wat de zaak nog ingewikkelder maakt. Zo kan opgehoogde grond vak leiden tot de verkeerde interpretatie ('de bomen zijn gegroeid') als er gras opstaat. Dit gras zorgt immers voor de eerder vermelde groenheid. Daarnaast kan die 'groenheid' ook komen van bomen die in parken staan, in dierentuinen, of gewoon langs de kant van de baan. Dit zijn geen bossen, maar worden wel als dus meegerekend.

Achterpoortjes

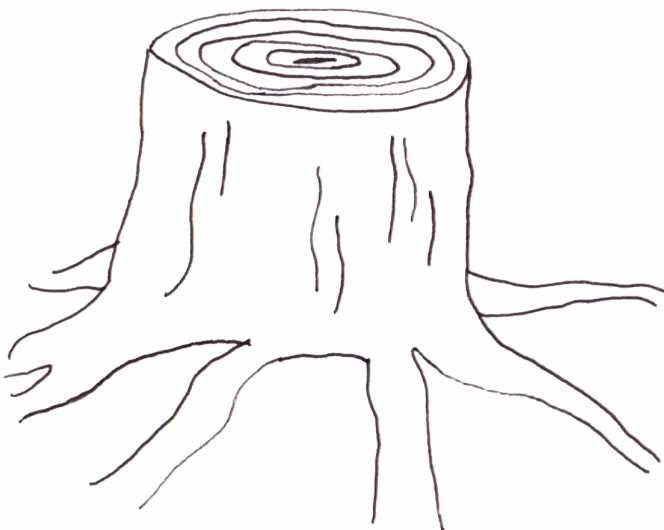
In theorie geldt er in Vlaanderen een absoluut kapverbod. Enkel indien er een uitdrukkelijke vergunning verkregen is, en met de bovenstaande compensatieregels, mag een bos gekapt worden. Er zijn, hoe zou het anders kunnen, echter enkele achterpoortjes. Zo zijn er in Vlaanderen vrij veel zonevreemde bossen: alles bij elkaar zo'n 60000 ha, waarvan 12500 ha ecologisch zeer waardevol.

Zonevreemde bossen staan op locaties die volgens de ruimtelijke ordening bestempeld zijn als industrie, woonomgeving... Die zonevreemde bossen bestaan, ofwel omdat ze er al stonden voordat ze ingekleurd werden als iets anders, ofwel omdat ze spontaan zijn beginnen groeien terwijl de grond enkele jaren niet gebruikt werd. Deze bossen kunnen zonder problemen gekapt worden, omdat 'ze daar niet thuishoren'.

Ze moeten wel gecompenseerd worden, maar toch gaat op deze manier heel wat waardevol bos.

Verder is het zo dat de regels voor boscompensatie ook niet in elk geval gevolgd moeten worden. Via andere kanalen kan men de compensatieplicht omzeilen. Zo stelt de stedenbouwkundige vergunning gemeenten in staat een noodzakelijke ontbossing toe te staan voor handelingen van algemeen belang. Daarnaast kan een ontbosser ook aan de Vlaamse overheid een ontheffing van het verbod op ontbossing vragen. Dit moet uiteraard gemotiveerd worden. Dit is een ministeriële ontheffing. Normaal gezien zouden deze regels slechts zelden toegepast worden, maar alles bij elkaar gaat het bij de laatste methode toch al over 1000 ha die door Schauvliege en haar voorgangers is toegekend.

Kortom, het idee van een boscompensatiefonds is goed, maar de werking ervan kan beter. Door de verhoogde prijs is er wel verbetering in zicht, als ook de achterstand van de voorbije jaren wordt weggewerkt.

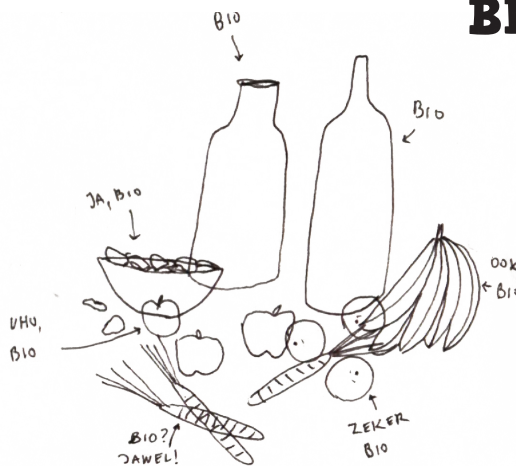
MILIEU

Foto: Myrthe Van Rompaey

MYTHBUSTERS

BIOLANDBOUW - DEEL 1

Helena is masterstudent bio-ingenieur in de landbouw. Simon is doctoraatsstudent in de ecologie. Samen gaan ze in deze reeks op zoek naar wat duurzame landbouw eigenlijk inhoudt en proberen ze enkele veel voorkomende mythes over landbouw te ontkrachten.

door
Helena Vanrespaille en Simon Schowanek

Als doorgewinterde JNM'er eet je waarschijnlijk af en toe biogroenten en -fruit, drink je geregeld biofruitsap, of een glaasje biowijn en misschien hoort daar zelfs een bordje bio-aperitiefhapjes bij. Maar wat weet je over biologische landbouw? Er doen nogal wat mythes de ronde over biolandbouw en het is niet altijd even makkelijk om te achterhalen wat waarheid en wat mythe is. Met dit drieluik "Mythbusters: biolandbouw" willen we je kennis testen en je blik verruimen. Ga er rustig voor zitten.

MYTHBUSTER

BIOBOEREN GEBRUIKEN GEEN PESTICIDEN

Fout. De juiste stelling is: Bioboeren gebruiken geen 'synthetische' pesticiden. Het verschil ligt in dat ene woordje: synthetisch. Bioboeren gebruiken geen pesticiden die door een chemicus in een lab ontwikkeld zijn, maar ze gebruiken wel allerlei andere middelen van minerale oorsprong (uit ertsen of olie) of van biologische oorsprong (afkomstig van planten, dieren of andere organismen). Dat wil niet zeggen dat die producten nooit in een labo zijn geweest: ze moeten gezuiverd en opgeconcentreerd worden voor ze klaar zijn voor gebruik.

Enkele pesticiden die gebruikt worden in de biologisch landbouw

*Bt is een voorbeeld van een biologisch middel dat werkt tegen rupsen en wordt gemaakt door de bacterie *Bacillus thuringiensis*. Er bestaan trouwens ook GGO-gewassen die Bt produceren tegen rupsen, bijvoorbeeld Bt-katoen [2]. Zo krijg je katoenplanten die gif produceren tegen de rupsen die ze opeten, maar niet giftig zijn voor andere insecten. Zo'n Bt-katoen wordt echter niet gebruikt door bioboeren, want GGO's worden gezien als synthetisch en passen niet binnen de filosofie van biologische landbouw. Spuiten met Bt mag dan weer wel.*

Europese bioboeren gebruiken ook minerale oliën, afkomstig van petroleum.

Nicotine uit tabak is verboden omdat het te giftig is. Het is een biologisch middel, dus had Europa het niet verboden, zouden bioboeren het mogen gebruiken. De neonicotinoïden die klassieke boeren gebruiken, zijn synthetische afgeleiden van nicotine die wel veilig genoeg zijn voor consumptie [3].

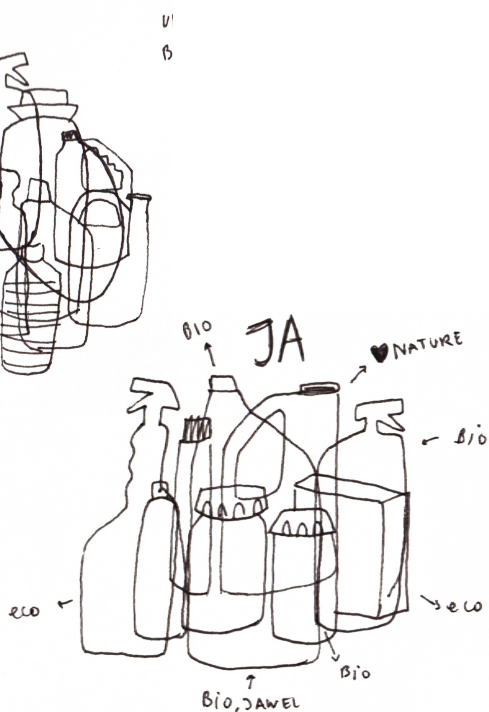
Kopersulfaat is een voorbeeld van een mineraal middel; specifiek een breedwerkend mineraal middel. Het is een chemische verbinding die Koper en Zwavel bevat. Beide elementen vind je vrij in de natuur. In geconcentreerde hoeveelheden is koper toxisch voor schimmels, algen, planten, slakken en paddenstoelen. In de biologische landbouw wordt het vaak gebruikt tegen schimmels (bv. meeldauw). Een nadeel van koper is dat het sterk aan de bodem bindt en er daardoor moeilijk terug uit te krijgen is. Door overmatig gebruik kunnen bodems dus langdurig vervuild raken [1].

Je voelt het misschien al, biologische middelen zijn niet noodzakelijk gezonder dan synthetische. En voor ons voedsel zijn we veel strenger dan op andere gebieden. Nicotine is verboden als residu in voeding, maar we laten wel toe dat rokers nicotine en teer in hoge concentraties inademen, ook al is het hun eigen keuze.

Naast het gebruik van pesticiden bestaan er ook andere manieren om gewassen te beschermen

Biocontrole organismen zijn alle levende micro-organismen (bacteriën, schimmels en nematoden) die gebruikt worden om ziektes te onderdrukken. Een voorbeeld zijn de Trichoderma-schimmels die ziekteverwekkende schimmels aanvallen of afremmen. Het onderzoek naar biocontrole organismen is nog vrij jong en er zijn nog niet veel producten op de markt. Biocontrole organismen worden ook door klassieke boeren gebruikt.

Natuurlijke vijanden zijn alle insecten en vogels die plagen aanvallen. Bijvoorbeeld sluipwespen of roofwantsen worden gebruikt om bladluizen mee te controleren. Sommige boeren voorzien een paal waarop buizerds kunnen gaan zitten om op muizen te jagen. Zowel klassieke als bioboeren gebruiken hoe langer hoe meer natuurlijke vijanden in de context van geïntegreerde gewasbescherming (IPM) [6]. Wist je dat 90% van de klassieke serretomaten vandaag geteeld wordt met enkel natuurlijke vijanden en geen andere pesticiden?

Gewasrotatie (of wisselteelt) is een cultuur-technische maatregel om de opbouw van ziekten en plagen te voorkomen. Het werkt zo: in elke bodem zitten allerlei micro-organismen en sommige daarvan leven van één bepaalde plantensoort, vb. tarwe. Als je tarwe op je veld zet, geef je die bepaalde soorten micro-organismen te eten. Ze vermenigvuldigen zich en het jaar erna heb je meer van die soorten in je bodem zitten. Zet je jaren na elkaar tarwe, dan zal de bodem uiteindelijk vol zitten met die tarwe-etende soorten. Tarwe telen zal in die bodem nog moeilijk lukken. Daarom wisselen boeren de gewassen af. Na tarwe zetten ze wortelen, daarna aardappelen, daarna gerst en dan opnieuw tarwe [4]. Bij klassieke boeren is zo'n vruchtwisselingsschema meestal 4 jaar lang, bij bioboeren kan dit langer zijn, vb. tot 7 jaar. Gewasrotatie is ook beter voor de verdeling van nutriënten in de bodem. Gewasrotatie klinkt soms als de oplossing voor alles, maar soms verliest de boer eraan, omdat sommige gewassen meer geld opbrengen dan andere [5]. Zo verdient een boer meer door vaker aardappelen te zetten, zodat zijn rotatieschema niet meer klopt en hij meer kans heeft op ziektes.

Uiteraard gebruiken (bio)boeren niet alle middelen die ze ter beschikking hebben. Ten eerste worden pesticiden pas gebruikt als er zich een plaag of ziekte dreigt voor te doen, maar het hangt van de boer af om te beslissen welke dreiging groot genoeg is om in te grijpen. Idealistische (bio)boeren beslissen vaker om niet in te grijpen. Het gevaar is dan wel dat een deel van de oogst verloren gaat, waardoor er meer oppervlakte grond nodig is om de bevolking te voeden. De oppervlakte grond is beperkt en we moeten keuzes maken: landbouw, natuur of bebouwing?

Bioboer Koen Wyers reageert

Hoewel sommige biologische boeren wel degelijk gebruik maken van natuurlijke bestrijdingsmiddelen, is de ene bioboer de andere niet. Koper en zwavel zijn de meest controver-
siële gewasbeschermingsmiddelen die toegelaten zijn in de biologische landbouw. In te hoge concentraties zijn ze niet bepaald gezond zijn voor mens en natuur en binnen de biologische sector bestaat er dan ook veel discussie over het gebruik ervan. Een bioboer valt, net zoals een gangbare boer, niet te klasseren. Grootschalige bioboeren zullen eerder geneigd zijn om deze middelen te gebruiken, andere boeren gebruiken ze enkel in uitzonderlijke gevallen en de meeste kleine boeren maken er nooit gebruik van.

Een ding is zeker: in de biologische landbouw wordt er eerst en vooral ingezet op preventie. Dat kan - zoals Helena en Simon aanhalen -, door gewasrotatie, het inzetten van natuurlijke vijanden, maar ook door het gebruik van resistente rassen en iets eenvoudigs als insectengaas. Bioboeren streven steeds naar een natuurlijke balans zodat de meeste plagen snel onder controle zijn. Het gebruik van middelen die alles doden en geen onderscheid maken tussen goede en slechte insecten wordt door de meeste bioboeren vermeden. Een dergelijk gif spuiten zou niet alleen de plaag vernietigen, maar ook voorkomen dat er zich een populatie van natuurlijke vijanden kan opbouwen.

Ik kan alleen maar toejuichen dat er hier en daar een gangbare boer agro-ecologische methoden, zoals wisselteelt en natuurlijke vijanden, begint toe te passen op zijn bedrijf. Maar de realiteit is iets somberder. Het grootste deel van de Belgische landbouwers trekt nog altijd de wenkbrauwen op als je begint over duurzaamheid. Als je het platteland doorkruist zal je vaststellen dat maïs en de bijhorende herbiciden nog steeds het grootste deel van de landbouwoppervlakte innemen, dat menig onverlaat 'Round-Up' spuit om zijn weides makkelijker te kunnen omzetten in akkerland en dat het gebruik van antibiotica schering en inslag is in de veeteelt. Dat zijn de zaken die op korte termijn belangrijk zijn om aan te pakken. Een Europees landbouwbeleid dat inzet op gewasdiversificatie, een verbod op schadelijke pesticiden en vermindering van de vleesconsumptie is al een goed begin.

Wat me het meeste stoort in het recente debat over biolandbouw, en wat ook Helena en Simon terugkomt, is de dogmatische fixatie op opbrengstmaximalisatie. Jaarlijks gaat 1,3 miljard ton van ons voedsel verloren voor het de consument bereikt. Dat is een derde van de totale productie. Toch lijdt 15% van de wereldbevolking honger. We kunnen de West-Europese context namelijk niet vergelijken met die van Sub-Sahara-Afrika. In het Noorden produceren we teveel voedsel en verspillen we het bovendien, in het Zuiden maken ondemocratische regimes, oorlog, speculatie, armoede, klimaatverandering en geweld een efficiënte voedselproductie en -verdeling onmogelijk. Het probleem is niet een tekort aan voedsel, zoals opbrengstmaximalisten beweren, maar wel een ongelijke toegang tot voedsel. Meer produceren zal het voedselvraagstuk heus niet oplossen, het is de maatschappelijke context die verantwoordelijk is voor honger.

MYTHBUSTER

BIOBOEREN KRIJGEN EEN EERLIJKE PRIJS VOOR HUN PRODUCTEN

Deze stelling is moeilijk, omdat boeren over de hele wereld al sinds mensenheugenis te weinig geld voor hun producten krijgen en de prijs van landbouwproducten zeer sterk varieert met scherpe pieken en erg diepe dalen. Toch kunnen we zeggen dat bioboeren iets meer geld krijgen voor hun producten én iets zekerder zijn van hun inkomen. Daar zijn twee verklaringen voor.

Bij biovoeding is de vraag groter dan het aanbod

Bij biovoeding is de vraag groter dan het aanbod, terwijl het bij klassieke voeding meestal omgekeerd is [7]. Daardoor kan de bioboer altijd net wat meer geld vragen voor zijn producten dan de gewone boer en is een biobedrijf ook nog rendabel op kleinere schaal.

Let wel op, zodra er meer bioproducten worden geproduceerd (doordat er meer boeren zijn, of door een hogere opbrengst per boer) dan de vraag, vervalt dit argument en zullen ook de biobedrijven groter moeten worden om te renderen.

Bioboeren gebruiken vaker alternatieven

Bioboeren zoeken vaker alternatieve manieren om aan een inkomen te raken. Zo ontsnappen ze aan de supermarkten die hun macht gebruiken door een (te) lage prijs aan boeren te vragen. De winst gaat dan naar de boer in plaats van de tussenhandel en

supermarkten. Ze doen bijvoorbeeld aan Community Supported Agriculture (CSA) waarbij de klant sterker betrokken is bij de teelt. De klant betaalt voor de oogst er is, waardoor de boer niet alleen zeker is van zijn inkomen, maar ook een hogere prijs kan vragen [8]. Door thuisverkoop (zelfoogst, groentenpakketten, hoeveewinkels) kan de boer zelf zijn werk verzilveren en tegelijk contact houden met de consument.

Sommige bioboeren werken met mensen uit de sociale economie, waarvoor ze subsidies van de overheid krijgen. Die alternatieve verkoopwijzen zijn niet beperkt tot bioboeren. Sommige conventionele boeren gebruiken ze ook, maar gemiddeld vind je ze vaker bij bioboeren.

Bioboer Koen Wyers reageert

Simon en Helena haalden al het grootste probleem aan in de hedendaagse landbouw: het drukken de prijzen. Dat geldt niet alleen voor de gangbare voedselketen.

Neem Antoine, biologische producent van blauwe bessen. Het ene jaar neemt Bioplanet een halve ton af aan 9 euro per kilo. Het jaar nadien meldt de salesmanager dat ze in Nederland iemand hebben die aan 7 euro per kilo levert. Antoine kan bij die prijs financieel niet rondkomen. Wat moet hij doen? Hij is op korte termijn afhankelijk van Bioplanet voor zijn afzet en wordt dus letterlijk tegen de muur gezet. Het probleem bij gangbare en biologische producten is identiek: de marktlogica. Het is het economisch systeem dat zowel het boerenbestaan, het milieu, als de biodiversiteit onder druk zet. Maar liefst een kwart van de boeren in Vlaanderen werkt aan vijf euro per uur. Dat is een ongezien hongerloon voor een fysiek zware job.

CSA's (community supported agriculture), voedselteams, boeren en burens, coöperatieven, pakketbedrijven en andere vormen van directe verkoop vormen een oplossing. De prijs is eerlijk waardoor de boer er een deftig loon kan uithalen. Omdat de klanten delen in de risico's kan de boer minder bestrijdingsmiddelen gebruiken en wordt de druk op het milieu geminimaliseerd. De landbouwer krijgt - door de directe interactie met zijn klanten - feedback en waardering. De consumenten worden terug actoren in de voedselproductie: consumac-toren. Ze zien de dieren die ze eten opgroeien, kunnen groenten oogsten en met de boer praten over hoe hij voedsel kweekt. Het gaat niet alleen over voedsel kopen, maar ook over het breder verhaal rond de productie van voedsel.

Dat is ook de reden waarom een landbouw met enkel steriele, onpersoonlijke, geïndustrialiseerde bedrijven nooit zal bestaan. Landbouw is meer dan alleen voedsel produceren. De sociale context is een factor die je niet kan verwaarlozen. Dat wil niet zeggen dat de landbouw uitsluitend uit kleinschalige initiatieven zoals CSA's moet bestaan maar een wereld met bedrijven 'die groter moeten worden om te renderen' lijkt me verre van ideaal. Het probleem overstijgt het verschil tussen bio en conventioneel, tussen klein- en grootschalig: we moeten op zoek naar lokale alternatieven die de boer een eerlijke prijs geven.

Vat de koe dus bij de horens en verander je consumptiegedrag vandaag nog. Enkele handige sites met zowel biologische als conventionele producten om aan de slag te gaan: voedselteams.be, boerenenburen.be, rechtvanbijdeboer.be

Landbouw, een kwestie van belang

Zoals je merkt in deze mythbusts, ligt landbouw op het kruispunt van mens, economie en natuur. Landbouw is de voedingsbron van de beschaving (zonder landbouw geen journalisten, dokters, ingenieurs, muzikanten of studenten) en een zeer belangrijke schakel in de ontwikkeling van een land. Landbouw bevindt zich midden in het milieu en beïnvloedt het landschap en de biodiversiteit enorm. Dat alles maakt landbouw vaak een pijnpunt in de politiek, maar ook zó interessant.

Als je wat vaker de actualiteit rond landbouw wilt volgen, surf je best eens naar Vilt.be. Ben je geïnteresseerd in de technische aspecten van landbouw? Probeer eens GroenKennisnet.nl.

Maar vooral... Lees ook deel 2 en 3 van de biolandbouw-mythbusters in de Euglena's zomer en herfst. Dan trakteren we je nog op volgende mythbusters: 'Biologische producten zijn beter voor de gezondheid' en 'Bioboeren gebruiken enkel organische mest'.

Wat is biologische landbouw?

Hoewel biologische landbouw duidelijk afgeleend is, wordt de term vaak gebruikt voor alle boeren die proberen aan duurzame landbouw te doen. Er zijn echter ook boeren die proberen duurzaam te telen en toch geen bioboer zijn; of vice versa. Hier bedoelen we: boeren die voldoen aan de eisen van biolandbouw. "Biologische landbouw is landbouw die synthetisch geproduceerde stoffen probeert te vermijden of vervangt door een natuurlijk equivalent" (FAO).org. Verder probeert biologische landbouw ook duurzaam te zijn, maar daarin is ze niet echt uniek, andere vormen van landbouw proberen dat ook. De centrale aanname van biologische landbouw is dat landbouw duurzaam en gezond is als men enkel werkt met natuurlijke producten en synthetische stoffen vermijdt.

Biologische landbouw focust meer op een ideologie (natuurlijkheid) dan op een probleem (duurzaamheid). Men kan zich de vraag stellen of een duurzame vorm van landbouw aan zo'n ideologie moet vasthangen, of zich zou moeten baseren op wetenschappelijke inzichten.

Hoe ziet een bioboer er uit?

Bioboeren kan je grofweg opdelen in drie verschillende types. Natuurlijk moet je dit met een korreltje zout nemen, want uiteraard is elke boer anders:

De idealistische bioboer is de boer die overtuigd is dat bio beter is voor de gezondheid en het milieu. Hij zal meestal proberen zo weinig mogelijk toegelaten middelen te gebruiken, zelfs al verliest hij daardoor wat opbrengst.

De opportunistische bioboer teelt bio omdat hij graag een graantje wil meepikken van het succes van bio. Hij is bereid om de regels van biolandbouw te volgen en wat van zijn mogelijkheden in te leveren, in ruil voor een betere prijs.

De bioboer uit een ontwikkelingsland doet niet aan bio uit overtuiging. Hij heeft gewoon het geld niet om kunstmest of pesticiden aan te kopen. Hij heeft ook zeer weinig organische mest ter beschikking en zijn (tropische) bodem is niet vruchtbaar. Zijn oogst is daarom meestal zeer laag en onzeker, maar door bio kan hij toch een redelijke prijs krijgen, hopelijk genoeg om zijn gezin te onderhouden.

IDEALISTISCHE
BIOBOER

HUGO

OPPORTUNISTISCHE
BIOBOER

ANDRÉ

GEZINONDERHOUDENDE
BIOBOER

SALIM

Bronnen:

- [1] NPIC (2012). Copper Sulfate. <http://npic.orst.edu/factsheets/cuso4gen.html>
- [2] VIB. Insectresistente gewassen. <http://www.vib.be/nl/landbouw-en-milieu/Pages/Insectresistente-gewassen.aspx>
- [3] Wikipedia. Nicotine. <https://en.wikipedia.org/wiki/Nicotine>
- [4] Handboek Bodem en bemesting: vruchtwisseling www.handboekbodemenbemesting.nl/nl/handboekbodemenbemesting/Handeling/Vruchtwisseling.htm
- [5] W. van Dijk, J. Spruijt, W. Runia, W. van Geel (2013). Ruimere vruchtwisseling: voor- en nadelen voor nutriëntenbenutting en bedrijfseconomie. Link: <http://www.kennisakker.nl/kenniscentrum/document/ruimere-vruchtwisseling-voor-en-nadelen-voor-nutri%C3%ABntenbenutting-en-bedrijfse>
- [6] Phytofar. IPM. <http://www.phytofar.be/nl/IPM>
- [7] Bioforum. Marktinformatie. http://www.bioforumvlaanderen.be/nl/cijfers_algemeen
- [8] Nieuwsblad (2015). De boeren zijn boos: dit kan jij voor hen doen. http://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20150730_01797684

**Bioboer Koen Wyers reageert
It's ideology stupid**

Uiteraard wordt de biologische landbouw gedreven door een ideologische insteek. Uiteraard verschilt die ideologische insteek van persoon tot persoon. Uiteraard gaat biologische landbouw voor velen, waaronder mezelf, niet over “natuurlijkheid” maar over klimaatverandering, bodemvruchtbaarheid en weerbaarheid. Uiteraard schreven Simon en Helena dit artikel met hun eigen kijk op de zaak (meer natuur!). Uiteraard is de landbouw die toch “op het kruispunt van mens, economie en natuur” ligt een perfect strijdtoneel voor botsingen tussen ideologieën. En uiteraard mogen we het debat over duurzame landbouw niet depolitiseren door het te herleiden tot een oeverloze en kurkdroke discussie over harde wetenschappelijke data.

Eén correcte, wetenschappelijke methode voor de duurzame landbouw bestaat niet. Het lijkt geen twijfel dat de wetenschap gelijk heeft met het inzicht dat onze landbouw niet duurzaam genoeg is, net zoals geen rechtschapen persoon eraan twijfelt dat het klimaat opwarmt. Maar hoe we naar een duurzamere landbouw moeten streven is geen wetenschappelijke bevinding, maar een maatschappelijk debat. Er bestaan verschillende wetenschappelijke inzichten over hoe we naar duurzame landbouw kunnen evolueren (landbouw en natuur strikt scheiden, natuurgebieden inzetten bij de voedselproductie, permacultuur, stadslandbouw,...) en elke methode heeft zijn voor- en tegenstanders en zijn gevolgen voor onze samenleving. Het debat enkel door technocraten laten voeren, houdt het gevaar in dat het ondergesneeuwd raakt door eindeloos gewauwel over parameters, assumpties en externaliseerbaarheid terwijl het in wezen gaat over hoe we ons politiek-economische systeem organiseren.

Het wetenschappelijk jargon zorgt ervoor dat de discussie een ver-van-mijn-bed show blijft voor de gewone burger waarbij politici zich kunnen verschuilen achter technische termen. Op die manier kunnen beleidsmakers logische, politieke maatregelen die ingaan tegen hun belangen maar wel dringend noodzakelijk zijn, zoals de afbouw van subsidies voor de grootschalige vleesindustrie en biobrandstoffen, uitstellen. We hebben niet minder ideologie nodig maar meer!

Wat is bio?

Voor mij gaat biologische landbouw niet over “natuurlijkheid” maar over het respecteren van de ecologische systemen en kringlopen. Biologische landbouw is geen nieuwe uitvinding. De landbouw voor de industrialisering en uitvinding van kunstmeststoffen en pesticiden was biologische landbouw avant-la-lettre. Landbouw die de draagkracht van de planeet niet overschreed. En dat is ook waar de hedendaagse, biologische landbouw naar streeft. Die is niet conservatief, maar net innovatief. Het is de biolandbouw die vooroploopt in de zoektocht naar nieuwe afzetstrategieën, die hamert op lokale productie en die de motor is achter veel technologische ontwikkelingen zoals die in de mechanische onkruidbestrijding.

UW MA, UW AFDELING EN DIVESTMENT

Divestment of 'divesteren'. Je hebt de term misschien wel al horen waaien. De beweging die oproept om te stoppen met investeren in fossiele brandstoffen wint aan belang. Ook in België zijn er acties en scharen steeds meer milieubewegingen zich achter de tactiek.

Divesteren, desinvesteren en desinfecteren

Desinvesteren is het terugtrekken van spaargeld en het verkopen van aandelen of andere financiële beleggingen voor welke reden dan ook.

Divestment daarentegen wordt enkel gebruikt wanneer het terugtrekken een morele keuze is omdat het zaakje onethisch is.

Voor desinfecteren verwijs ik graag naar Sensoa, daar kan ik u helaas niet bij helpen.

De fossil fuel divestment movement haalde de mosterd onder andere bij de divesteringsbeweging in de jaren '70 en '80 die door de boycot van de Zuid-Afrikaanse economie mee aan de wieg stond van de afschaffing van de apartheid. De huidige beweging, die vraagt om niet langer te investeren in de 200 grootste steenkool-, olie- en gasbedrijven, kreeg wereldwijd al steun van meer dan 500 universiteiten, fondsen en bedrijven, goed voor een waarde van 3,4 biljoen dollar (dat zijn 12 nullen, bijna evenveel als op u mama's weegschaal). Zelfs het beroemde Noorse Staatsfonds, groot geworden door olie-inkomsten, is bezig met divesteren.

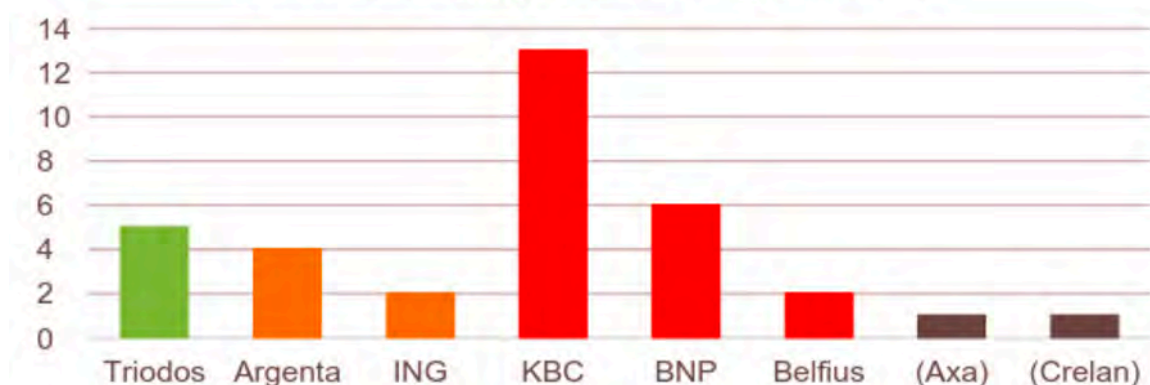
Deze divesteringsprojecten zullen er niet voor zorgen dat nieuwe ontginningsprojecten geen investeerders meer vinden. Maar, samen met het klimaatakkoord, geven ze wel een duidelijk signaal aan de financiële sector en zorgen ze voor de noodzakelijke verandering in het investeringsklimaat. Langzaam dringt het door dat het fossiele verhaal niet eeuwig zal blijven duren. Volgens het fameuze rapport van het Carbon Tracker Initiative (2011) moet mogelijks viervijfde van de fossiele grondstoffen in de grond blijven om de aarde leefbaar te houden. Willen we dat, dan is het dus helemaal niet interessant om te investeren in die viervijfde. Ik weet wel betere zaken om mijn geld in te steken.

Uzelf, uw ma en uw afdeling

De gelijkenis tussen divestment en je mama is dat iedereen er kan aan meedoen. Het is niet enkel een zaak voor hoge heren. Divest je eigen spaargeld en spoor je familie en vrienden aan om hetzelfde te doen. Je mama zal dáár vast ook wel voor openstaan.

Van bank veranderen was nog nooit zo simpel als vandaag! Kijk op bankwijzer.be hoe het moet of ga eens langs bij je (toekomstige) bank. Wanneer ze vragen waarom je verandert, vergeet dan zeker niet te zeggen dat je het oneens bent met de ethische implicaties van hun investeringsbeleid, want uiteindelijk is het hoofddoel niet dat iedereen bij de nieuwe groene banken zit, maar vooral dat de bestaande grootbanken hun beleid aanpassen en daarmee een duidelijk signaal geven aan de industrie. Vergeet ook niet na te kijken waar het geld van je JNM-afdeling staat. Op Figuur 1 staan de rekeningen waarop de Mina-subsidies worden gestort. Geen fraai plaatje, al kan het beeld wat vertekend zijn doordat sommige afdelingen een spaarrekening hebben bij Triodos en de Mina's worden gestort op de zichtrekening. Laten we dit beeld samen veranderen en proberen om tegen 2018 alle rekeningen uit het rood te krijgen!

bankrekeningen afdelingen mina

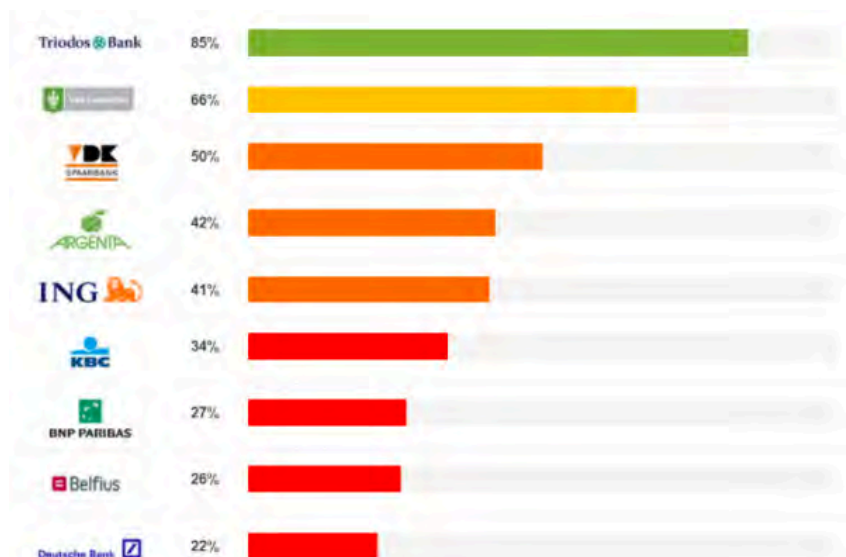
Figuur 1: Bankrekeningen waarop de Mina-subsidies van de JNM-afdelingen gestort worden.

Wie geef ik dan wel mijn duiten?

Op bankwijzer.be vind je een score en uitleg voor de meest populaire banken op acht maatschappelijk relevante thema's zoals klimaatverandering, mensenrechten en belastingontduiking.

Zoals je ziet op Figuur 2 scoort Triodos het best. Zij hebben echter nog geen bankkaart en zijn dus enkel voor een spaarrekening handig. Van Lanschot richt zich dan weer enkel op grote vermogens. VDK is goed voor een derde plaats. Merk ook op hoe Belfius, de staatsbank, onderaan het rijtje bungelt.

En zoals je oma altijd zegt: "Voor de rente moet je het niet doen, die brengt toch niets meer op."

Figuur 2: Gemiddelde scores van banken (bankwijzer.be)

*Wij excuseren ons indien u de schrijfstijl in dit artikel aanstootgevend vindt, dit is gewoon dé beste manier om een artikel veel te laten lezen. Dé beste. Dat is gewoon zo. Het is absoluut fantastisch (How to become president, 2016).

Auteurs wensen liever niet met naam en foto in een geslacht van micro-organismen gepubliceerd te worden.

Nog vragen of hulp nodig bij overschakeling? De MWG staat u graag met raad en daad bij.

DE MENSHEID HEEFT DE MEGAFUNA UITGEROEID NU IS HET TIJD OM UIT RESPECT OP HUN GRAF TE KAKKEN

Wetenschappers zijn het er over eens: sinds ongeveer 10.000 voor Christus zijn mensen het voor de rest van de diersoorten een beetje aan het verkloten. De zesde massa-extinctie in de geschiedenis van de aarde is aangedreven door mensenkracht en mensenmachines, en manifesteert zich vandaag in het verdwijnen van soorten aan duizend keer de normale snelheid. De levensboom wordt geknot, en voor zoogdieren en amfibieën gebruiken we een figuurlijke kettingzaag. Soms is die figuurlijke kettingzaag ook een letterlijke kettingzaag, maar dus.

Ooit was het anders. De kanaries in de koolmijn die de zesde massa-extinctie aankondigden, waren geen kanaries maar reuzeluaards, reuzevogels, mammoeten, reuzekangoeroes, reuzeneushoorns, hollenberen, reuzeherten en reuzegordeldieren. Je ziet de rode draad wel: bijna alle reuzedieren, oftewel megafauna, zijn gesneuveld nog lang voor we motoren en pistolen hebben uitgevonden. Het klimaat veranderde na de laatste ijstijd - net zoals bij elke ijstijd - wat het voor vele soorten moeilijker maakte. Maar mense-lijke jagers gaven de doodsteek. Waar mensen het laatst aankwamen, stierven de reuzedieren het laatst. In Nieuw-Zeeland liepen er tot de 13de eeuw nog 11 soorten moa's rond, potige vogels groter dan struisvogels. In 1300 kwamen de eerste Maori's toe en ze hadden reuzehonger. Rond 1445 hing de laatste moa te roosteren boven een kampvuur. De moa-etende reuze-arend (Haast's arend) verhongerde.

door
Dries De Decker

Europese jungle

Voor de aankomst van de mens zag de hele wereld er een beetje uit zoals de Serengeti, het Afrikaanse ecosysteem bekend van de documentaires over zijn massamigraties van wilde beesten. De plek waar olifanten en giraffen elkaar voor de voeten lopen en waar mensen het nog niet al te bont(jas) hebben gemaakt. 10.000 jaar geleden had je hier in Europa net zo'n documentaires kunnen draaien, maar dan met wollige neushoorns, reusachtige hollenberen, torenhoge herten en sabeltandtijgers. 10.000 jaar is op de geschiedenis van het leven op aarde nog maar een seconde geleden. De wereld van een seconde geleden was een gouden tijdperk voor biodiversiteit. Dankzij... megakak.

Zeg niet zomaar kak tegen een mega-drol

Kak. Het kan raar klinken, maar het verlies van megakak is om van te huilen. Eigenlijk zou WWF pluche megakak moeten verkopen in plaats van zeehondjes. Tot voor kort dacht ik: "Oke, kak is belangrijk, want zo verspreiden dieren zaden en brengen ze voedingsstoffen in de bodem. Maar waarom moeten dat grote dieren zijn? Waarom niet gewoon een hoop kleine dieren?" Het antwoord is simpel: omdat grote dieren veel grotere kak leggen en dus grotere zaden kunnen verspreiden en veel

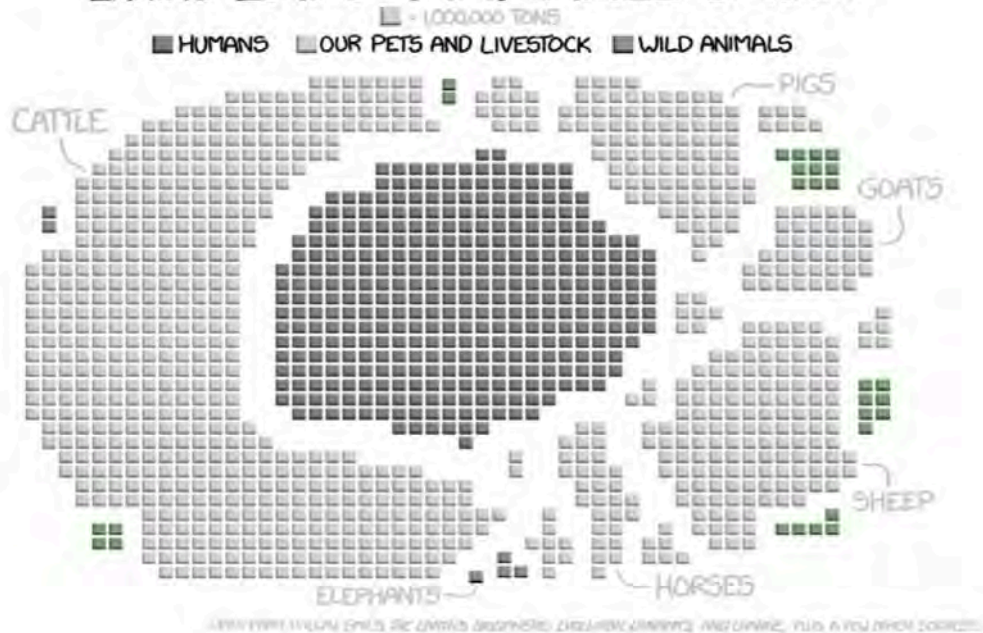

meer voedingsstoffen kunnen transporteren. Ter illustratie: de blauwe bosbes. Een heerlijk besje dat een vogeltje of muisje kan opeten en een beetje verder kan uitkaken. Dit is het doel van bessen: ze worden in hun geheel ingeslikt en dan samen met wat mest op een hopelijk mooi plekje gelegd.

Neem nu een avocado. Ook een soort bes. Uhu... Het antwoord is de reuzeluaard. Sinds de verdwijning van de reuzeluaard is er niemand om avocado's te snoepen en de pitten in hun geheel uit te kakken langs de Centraal-Amerikaanse graslanden. Gelukkig hielden Azteken en andere volkeren de avocado levend in de landbouw.

Misschien wel een van de belangrijkste diersoorten voor de ecosystemen van Latijns Amerika is de tapir. Tapirs eten elke soort fruit die ze te pakken krijgen en kakken de zaden elders uit. Als grootste dieren op het continent zijn ze niet toevallig ecosysteembewakers.

EARTH'S LAND MAMMALS BY WEIGHT

Kak als transportmiddel

Belangrijker voor de natuur dan de verspreiding van zaden is de verspreiding van nutriënten. Niet door ze zomaar op de grond te gooien zoals bomen wel eens durven, of een paar meter verder te droppen, zoals muizen, maar door ze te verteeren en over lange afstanden te verspreiden naar nutriënt-arme plekken. Reuzefauna is hier van onschatbare waarde. Zoals een oud spreekwoord zegt: een mammoetkak is meer waard dan 1.000 muizenstrontjes (het is eerder in de buurt van 10 miljoen). In een sappige paper vergelijken wetenschappers van Duke University hoe nutriëntcycli anders waren in een wereld met overvloedig veel walvissen en landreuzen. Hun conclusie: het decimeren van de reuzefauna heeft de mogelijkheid van dieren om nutriënten weg te brengen van overvloedige regio's teruggedrongen tot 6% van de wereldwijde natuurlijke kracht. Zes procent!

Stel je voor hoe de wereld er uitzag toen die andere 94% nutriënten nog gebruikt konden worden door prehistorische planten, die wereldwijd een rijker ecosysteem voederden met talloze andere soorten. Maar er is hoop! Er is één dier dat het bijzonder goed doet dezer dagen.

Save the world! Recycleer je kak

Wilde dieren zijn een beetje in de marginaliteit geduwd, maar de mens doet het prima, net als de dieren die door de mens gekweekt worden. Het probleem is alleen dat hun kak vooral naar plekken wordt gestuurd die al overbemest zijn, zoals Vlaanderen.

De oplossing: we bundelen onze kak in hoopjes ter grootte van mammoetkak en sturen die naar het nutriënt-arme Siberië, dat na de laatste ijstijd nogal saaiere tijden doormaakt.

Zo kunnen we de aangroei van bossen en de terugkeer van oude natuurgebieden helpen. Bovendien lossen we onze historische schuld tegenover de megafauna een beetje in door op z'n minst megakak opnieuw te introduceren. We kunnen zelfs supergigantische ultrakak verspreiden met brandblusvliegtuigen wanneer die even niet nodig zijn om branden te blussen. Kak... een kwestie van gezond verstand.

Mijn favoriete uitgestorven mega-beest: de glyptodon, een reuzengordeldier waar je met drie op kon zitten als je een WC-ontstopper meenam voor houvast. Uitgeroeid door Zuid-Amerikaanse indianen.

DAAR IS DE WINTER,

DAAR IS DE WINTERSPORT

OVER DE SKI-INDUSTRIE, SKIËN VOOR LANDLOPERS EN DE HOGE VENEN

In dit seizoen, dat bij het lezen van deze Euglena nog net loopt (doch, de laatste jaren beduidend korter werd), trekken duizenden Belgen richting Alpen, het hoge noorden, of erger, naar de andere kant van de Atlantische oceaan. Een beweging die op zijn minst enkele vraagtekens met zich meebrengt voor een JNM'er.

door
Elias Van Bruyssel

Tweeënhalf jaar geleden stond ik voor het eerst op de latten. Sindsdien twee keer per jaar, telkens één week. In Oostenrijk was dat in een gezellige, gerenoveerde boerderij waar we vriendelijk onthaald werden door onze gastvrouw. In Frankrijk was dat in een gigantische 'building', in een appartement niet veel groter dan een gevangenis in Vorst, en van gastvrijheid was weinig sprake.

Doorheen de jaren leerde ik beter skiën en bracht uiteindelijk meer van mijn vakantietijd op de skilift door dan al skiënd. Die tijd gebruikte ik, zeker de laatste jaren, om stil te staan bij de ecologische impact van wat ik al die jaren deed: samen met de elite en hogere middenklasse op skivakantie.

Enkele bedenking van de laatste jaren...

Die liften, waar komt die energie eigenlijk vandaan? Hoe krijgen ze dat hier?

Die gigantische gebouwen waar wij in verblijven, wat doen die op deze onwaarschijnlijke hoogte?

Welke productieprocessen liggen er aan de basis van sneeuwkanonnen?

Zijn dit in de zomer eigenlijk gezellige plaatsen? Valt hier dan iets te beleven? Of staan al die appartementen gewoon leeg?

Waarom hebben ze op 2800m hoogte een tweederangs David Guetta ingehuurd om mij de stilte te ontnemen?

Hoeveel bomen hebben ze moeten verwijderen voor de aanleg van deze 600 km skipistes?

Is er nog sprake van een biodiverse bodem op plaatsen waar nu 'als mieren op een hoop' honderden skiërs naar beneden komen?

Waarom staat hier een jacuzzi als ik boven kom met de lift? En wat doet die sauna daar? En nee, dat waren geen natuurlijke warmwaterbronnen.

Waarom hebben wij ons genotsstreven vanuit de dalen, getransformeerd naar de bergen, daar waar normaal enkel plaats is voor natuur?

De grootste vervuilers van wintersport: transport en huisvesting

Het toerisme, de grootste industrie ter wereld, heeft niet echt de naam voorop te lopen in milieuvriendelijkheid. Hoewel veel skigebieden zich de laatste jaren aan strengere milieumaatregelen moeten houden, blijven de grootste vervuilers van de wintersport het transport en de huisvesting. Huisvesting die in de zomer trouwens nog geen derde van zijn capaciteit benut. Skidorpen kunnen in de zomer dan volledig veranderen in levenloze spookdorpen.

Versnippering

In de Alpen beslaan skipistes ongeveer 1% van de totale landoppervlakte. Dit lijkt mee te vallen, maar daarbij vergeet men de skidorpen, wegen en parkeerplaatsen die mee aan de basis liggen van de versnippering en degradatie van de Alpennatuur. Alleen al in Zwitserland staan er voor de komende decennia nog een kleine honderd nieuwe skivoorzieningen op stapel. Wederom, onder druk van de grootste industrie ter wereld, aangedreven door de menselijke consumptie.

Sneeuwzekerheid

En dan is er nog de trend van 'sneeuwzekerheid'. Een begrip dat samen met dat van klimaatverandering tot ontwikkeling is gekomen. Een graad temperatuurstijging in de Alpen leidt tot ongeveer 150 meter stijging van de sneeuwgrens. Dat leidt dan weer tot een verkorting van het skiseizoen met vier tot zes weken. 150 meter lijkt niet zo dramatisch voor veel skigebieden, maar wel als je weet dat de stijging van de temperatuur tweemaal zo snel gaat in een bergklimaat ten opzichte van een plattelandsklimaat. Winter-sporters eisen sneeuwzekerheid, en daarvoor moet je hoger gaan. Elk jaar opnieuw, want elk jaar schuift de sneeuwgrens verder omhoog, met grote landschappelijke aantasting tot gevolg.

Aangezien de meeste skigebieden hun klanten het liefst voorzien van dalafdeling naar hun accommodatie (die voorlopig nog relatief laaggelegen is), zal het gebruik van sneeuwkanonnen in de toekomst alleen maar toenemen. En die sneeuwkanonnen hebben enorm veel water nodig, waarvoor beken worden omgeleid en gigantische opslagtanks worden aangelegd.

Een alternatief

Maar wat nu gedaan? Je bent een JNM'er, een bewustlevend persoon, maar je hebt geen zin om je skilatten nu al aan de haak te hangen.

Wel, dan zijn er enkele tips.

Eerst en vooral, beperk de uitstoot van je transport. Ga met de trein, bus of al liftend naar de bergen en vermijd auto en al zeker vliegtuig.

Zoek skigebieden met een ecolabel. Jazeker, ook hier hebben ze sinds kort ecolabels voor ontworpen.

Zoek het niet te hoog. Hoe hoger je gehuisvest bent, hoe meer menselijke ingrepen er nodig zijn om leven op dergelijke hoogte mogelijk te maken. Blijf dus in het dal voor je verblijf.

Een beter alternatief

Het skiën voor landlopers, ook wel tourskiën genoemd. Het zijn die skiërs die je onder de lift al wandelend naar boven aantreft. Hoewel, ze daar aantreffen is eerder zeldzaam. Ze zoeken meestal de stilte van de bergen op, daar waar de ski-industrie dit verloren heeft.

Concreet komt het hierop neer: Je maakt een trektocht (één of meerdere dagen) van berghut naar berghut. Je wandelt daar waar je in de zomer met wandelschoenen zou gaan, alleen bind je dit keer een paar ski's onder je voeten. Eens boven verwijder je de 'vellen' onder je ski's die je helpen bij het stijgen door de sneeuw, en kan het skiën zoals de meeste mensen dat kennen, beginnen. Hoewel, de natuur-bewondering van dergelijke afdalingen niet te vergelijken valt met het afdalen van een 'piste'.

De berghutten die je in een meerdaagse tocht aandoet, zijn vaak erg bewust bezig met hun ecologische voetafdruk. Zo zijn 83% van alle berghutten in de Alpen zelfvoorzienend in stroom dankzij zonnepanelen en wordt het waterverbruik tot een minimum beperkt. Het enige en grootste pijnpunt van deze hutten blijft de hoogte. Een voedselvoorraad wordt in 90% van de hutten voorzien via helikopters, wat de voetafdruk van zo'n hut meteen weer de hoogte in jaagt.

Dan blijft er nog één alternatief, en dat is misschien wel het beste. Zoek het niet te ver.

Langlaufen in de Hoge Venen. Of zoals het spreekwoord het wil: Oost, west, Belgische wintersport op z'n best.

#MosOnderJeOkselsEcoHygiënischeHipsterweek

In een wereld vol reclame, alternatieve waarheden en met een pre- en post-truth is het soms moeilijk om het overzicht te bewaren. Wat moet ik kopen? Wat mag ik nog gebruiken? Tussen alle massaproductie is het niet simpel om de minst oneerlijke spullen met de minste verpakking, de minste CO2-uitstoot en de kortste biodegradeerbaarheidscyclus te vinden. De milieugroep helpt je graag op weg in de week van 27 maart tot 2 april door een hoop handige productjes voor dagelijks gebruik te verloten onder de meest creatieve, de meest slimme en de langst aanhoudenden onder jullie.

Deelnemen kan via het **facebookevenement** (beschikbaar via de pagina van de milieugroep en JNMvzw) of door **"ik doe mee" te mailen naar mwg@jnm.be**. Elke dag zal een vraag of opdracht verschijnen waarmee je een van de coole onderstaande producten kan winnen.

MAANDAG

27

MAART

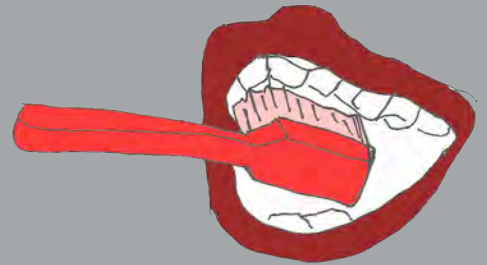
Tandenborstel

Stel je eens voor: 40 000 jaar geleden, het middenpaleolithicum loopt op zijn eind en jij zit in de Slimste Mens bij een groep Neanderthalers. De seconden tikken weg tijdens het finalespel en jij moet de vijf eigenschappen van 'tandenborstels' geven. Wedden dat 'plastic' daar een van is? Helaas. Pech! Plastic kennen ze nog niet, dat wordt pas begin 20ste eeuw uitgevonden.

De oplossing?

ZERO WASTE toothbrush!

Het kan: een tandenborstel van bamboe, enkel de haartjes zijn van plastic, maar ook die zijn biodegradable.

DINSDAG

28

MAART

Koffiecup

Je kent ze wel, dat soort mensen met een dotje en een aktetas die 's morgen een greengewashte koffie bij de Starbucks halen, hun koffiekop leegdrinken eer ze de hoek om zijn en dan bij de eerstvolgende vuilnisbak het bekertje bovenop honderden uitpuilende soortgenoten laten balanceren. Niet jij. Jij bent anders. Maar hoe anders? Haal je jouw kopje koffie bij de oxfam? Welk recipiënt is de drager van jouw godendrank? Vast geen herbruikbare, BPA-plastic-vrije, warmtevasthoudende, diepvriesbestendige, vaatwasvriendelijke keepcup. Nee, maar na dinsdag 28 maart misschien wel...

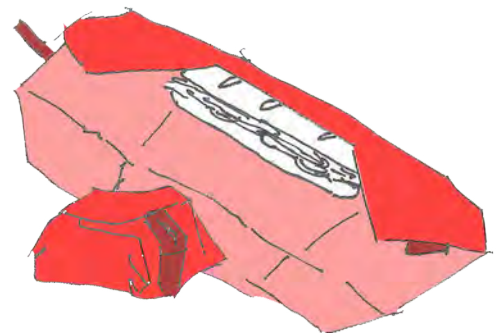
Voor de mensen voor wie de brooddoos passé is, te groot of te log, de handtas te klein en de broodzak te slap. Voor zij die verantwoord, hip en praktisch zijn. Wij presenteren: de boc'n roll, de oprolbare brooddoos.

WOENSDAG

29

MAART

Boc 'n Roll

Tekst: Anton Vandevoorde

Ontwerp: Jakob Vandevoorde

In samenwerking met **BOS+** en

Na 't koersen op de vélo
of 't rollebollen in d' stro
Daar is de shampoo om mij te helpen
en de geur te stelpen.

Helaas, met den chemie
en al die glaze flesse
was kik mijn haar nog liever nie
Dan diene brol te gaan processe

Gelukkig edde nu uuk voor vettig haar
n een shampoo zonder al diene bazaar
En kan kik me ne pruupere kam
weer naar mijne madam

DONDERDAG
30
MAART

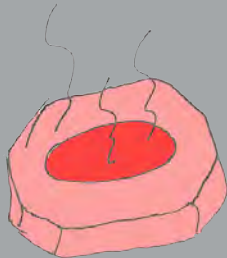
Shampoo

ZATERDAG
1
APRIL

Deodorant

Stop met stinken in
stijl. Met deze DEO
ruik je even goed als
mijn alliteraties. Wrijf
dit goddelijk geurend
wondermiddel onder
je oksels terwijl
je ver weg blijft
van verpakkingen
en schadelijke
spuitbussen.

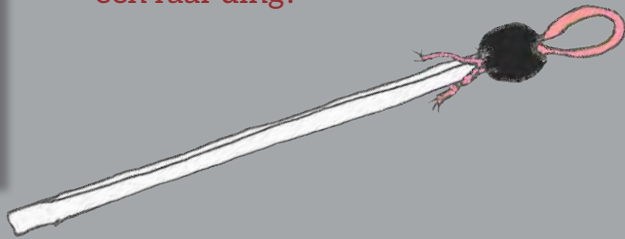

www.facebook.com/MilieuwerkgroepJnm
www.facebook.com/JNMvzw

VRIJDAG
31
MAART

Raar ding

Wat is dat nu weer voor
een raar ding?

Alles kan ecologisch. Ook seks en
menstrueren!
Vandevoorde (Euglena, 2016) schreef
er al menig artikel over. Alles heeft
zijn ecologische impact. Kinderen
krijgen, maar ook geen kinderen krijgen
[anticonceptie en menstrueren red.].
Het punt is dan om de juiste
keuzes te maken en het goede
boven het kwade te verheffen
(God, persoonlijke mededeling,
2017). Of met andere woorden:
fairtrade vegan condooms,
die moet je hebben! En
een menstruatiecup! En
denk nu niet over dat
laatste: "eik, wat vies",
want het is reeds meermaals
aangetoond dat het rondvormig,
rubber recipiënt helemaal niet vies is.
Integendeel, de menstruatiecup, ook wel
naar verwezen als de mooncup, is best
aangenaam en praktischer dan al die
tamponinlegkruisjesshizzlewizzle (Stien
et al., al 3 jaar).

ZONDAG
2
APRIL

Mooncup en ecologische condooms

Wanneer je triest bent en tranen met tuiten huilt.
Wanneer de laatste noordelijke giraffe dood is of
je geen enkele dag hebt kunnen winnen met de
#MosOnderJeOkselsEcoHygiënischeHipsterweek
-wedstrijd, waarmee veeg jij dan de tranen weg en snuit
jij je neus?

Toch geen Kleenex'ke zeker?

Voor het grootste competitiebeest met het kleinste
geluk, de arme rakker die elke dag meespeelde en toch
nooit een prijs won, is er een troostprijs. Een prachtige,
herbruikbare zakdoek!

Troostprijs

NOG MEER LEUKS

TERUG VAN WEGGEWEEST, JNM IN DE KORTRIJKSEPOORTSTRAAT

Twee jaar terug, op 27 augustus 2014, verhuisde het JNM-secretariaat naar een nieuwe locatie in het Lousbergpark in Gent. Het gebouw in de Kortrijksepoortstraat was een kleine ruïne aan het worden. Enkel ervaren bondsseccangangers konden er nog de trap oplopen zonder door een trede te zakken. De beslissing was dus genomen. Twee jaar lang opereerde ons personeel vanuit een andere uitvalsbasis, maar steeds was er die verzuchting: "dat we maar snel terug in ons gebouw zitten".

Twee jaar lang werd ons secretariaat verbouwd en op 11 september 2016 was het dan eindelijk zo ver. Het JNM-Bondssec was back in business. Het secretariaat is de vaste werkstek van onze personeelsleden, die veel administratie op zich nemen. Daarnaast ondersteunen ze JNM ook op vlak van beleid, communicatie, afdelingsondersteuning, winkelwerk, wetgeving...

Omdat JNM de afgelopen jaren heel wat heeft geïnvesteerd in dit gebouw, mag het wel eens zijn eigen artikel krijgen in de Euglena en wat in the picture staan. We zetten vier noemenswaardige plaatsjes in het gebouw in de verf.

door
Jeroen Demaeght

Groendak

Het ligt wat verborgen achter drie verdiepingen baksteen, maar JNM heeft sinds kort zijn eigen groendak. Boven de grote zaal groeit vanaf nu een kruidenmengeling op een bedje van sedum. Grote planten kunnen er niet komen, omdat het anders te zwaar wordt, maar op deze manier draagt ook JNM zijn steentje bij aan de vergroening van de stad.

Kunst in 't bondssec

In de gangen en de inkomhal kunnen we pronken met een pareltje van een kunstwerk door Louize Perdieus. Zij ontwierp een kunstwerk waarbij iedere verdieping een naam krijgt. Op de foto zie je een voorproefje. In het echt is het nog indrukwekkender.

JNM door een roze bril

Het verborgen pareltje van het gebouw is ongetwijfeld de felroze achtermuur. Bij de verbouwingen werd beslist dat het overschotje roze verf van één van de vrijwilligers, daar een perfect plaatsje kon krijgen. Zo geschiedde, en nu is het bondssec al van ver langs de achterzijde zichtbaar!

Je tent opslaan

In de donkerste krochten van het gebouw, vind je de PP-kelder. In deze ruimte stockeren de PP-vrijwilligers al het materiaal van de Praktische Ploeg. Klinkt moeilijk, maar eigenlijk is dat al het materiaal voor de kampen. De kelder heet dan ook 'de tentenkelder' in JNM-jargon. Van een kelder waar de verf van de muur viel en er schimmel groeide, is die nu veranderd in een praktische werkruimte met veel plaats voor al onze tenten.

Omdat het gebouw van alle JNM'ers is, is iedereen er ook altijd welkom. Afdelingsbestuurslid, hoofdbestuurslid of gewoon vrijwilliger? Kom af en spring eens binnen. Het personeel en de vrijwilligers die er rondhangen, verwelkomen je altijd met open armen! (en als je heel veel geluk hebt met chocolade)

DE GIRAFFA CAMELOPARDALIS

OPINIESTUK

De Giraffa camelopardalis, of noordelijke giraf, is een snel beest. Ze kan tot 55 km/h lopen, wat sneller is dan de gemiddelde snelheid in de Gentse binnenstad, maar helaas niet snel genoeg om weg te lopen van de stropers, weg te lopen van versnippering van hun leefgebied, weg te lopen van droogte...

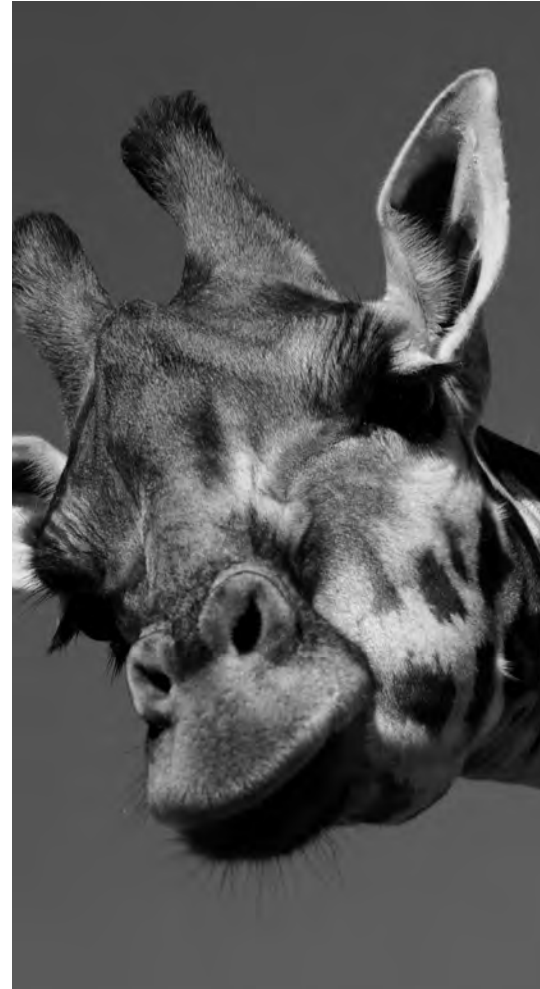
Weglopen is wél iets waar wij mensen goed in zijn. Ook al halen de meesten onder ons niet veel meer dan 20 km/h, wat minder is dan veel diersoorten, dat stoort ons niet. Wij moeten niet hard kunnen lopen om hard te kunnen weglopen.

Laten we eerlijk zijn, dat is een probleem. Het voorbije jaar liepen we weg van vele problemen, zoals we al lang doen. Om de zoveel tijd was er weer wel eens een nieuwsbericht dat wees op problemen of zaken die we vooral niet nú oplossen, want ja, in de toekomst kan dat ook nog wel. Kijk naar onze Giraffa camelopardalis. Hoe lang nog voor ze helemaal weg zijn?

2017 komt eraan, tijd om even vooruit te kijken. Ik moet eerlijk zijn: na lang aangesleept te hebben, is het klimaatakkoord van Parijs geratificeerd in het voorbije jaar. Vlaanderen heeft ook plannen. Hopelijk stapjes vooruit in plaats van op onze stappen terug te keren. Maar nog beter zou zijn als er structureel zaken veranderen. De planeet, de wereld heeft ons nodig, en als we maar stoplapjes blijven gebruiken, zal het nog lang duren voor er wezenlijk iets verandert. Voor die stoplapjes, of nog erger, moeten we niet ver zoeken: de vroegste plannen van de Vlaamse regering treden pas in werking in 2040, desinvesteringen in openbaar vervoer zijn schering en inslag, de verschuiving van de energiefactuur naar vaste kosten moedigt zuinigheid niet meteen aan... Hoe zit het trouwens met de inspanningen voor het geratificeerde klimaatakkoord?

Die wezenlijke verandering, die willen wij. Wij, als jongeren die continu met onze leefwereld bezig zijn, moeten wel naar de toekomst kijken. Het is immers onze toekomst. We beseffen dat, als we nu niets doen, als we maar blijven slabakken, blijven weglopen, ook wij met een heden zullen zitten waar de giraffen, en nog zoveel meer dieren kwetsbaar, bedreigd of zelfs uitgestorven zullen zijn.

Wij JNM'ers proberen voor verandering te zorgen, in ons denken, in ons doen, maar met enkel onze kleine groep is het moeilijk om voor verandering te zorgen. We eten vegetarisch op onze vergaderingen en kampen, tonen kinderen en jongeren de mooiste details van de natuur, steken onze handen uit de mouwen om de natuur te beheren. We proberen de andere jeugdbewegingen hier ook van te overtuigen, en zetten ons dag in dag uit in om dit alles uit te stralen. Helaas moet ik toegeven dat er zoveel meer nodig is. Meer dan enkel kortzichtig denken, niet enkel in tijd, maar ook in ruimte. Wij doen ons best al, maar om te zorgen dat er meer mogelijk is, moeten anderen ook hun best doen. Dus, beste politici, beste bedrijfsleiders, beste beleidsmakers mogen we jullie, in al onze jeugdige naïviteit, als nieuwjaarswens voor 2017 vragen om de kortzichtigheid eens te laten varen, niet meer weg te lopen én werkelijk iets te verwezenlijken? De Giraffa camelopardalis, en de rest van de wereld, kunnen het wel eens gebruiken.

door
Jorn Van de Velde

DE PIEPULIER

In deze rubriek zet de Afdelingsondersteuningsploeg (AOP) een boompje op over piepwerkgroepen. Piepers, ouders, activiteiten, communicatie... alles komt aan bod. Dit doen we omdat JNM sinds 2014 elk jaar een bepaalde doelgroep extra in de bloemetjes zet. Vorig jaar waren dat ini's, daarvoor gewone leden, nu dus piepers en hun ouders.

Ouders?!

Je hebt gelijk, ouders zijn helemaal geen JNM-leden. Wat ze wel zijn, is belangrijk. Ouders zijn belangrijk voor ons als JNM omdat zij ervoor zorgen dat de leden (vooral piepers) naar JNM (blijven) komen en vaak ook dat ze vriendjes meebrengen. Daarnaast kan je ze wel eens vragen om te helpen bij een wafelbak, soepverkoop...

Ouders dus. Ouders houden van communicatie. Veel JNM'ers hebben dan ook al meegemaakt dat ze gebeld of gemaïld werden door ouders met allerlei vragen over activiteiten: Hoe zit dat morgen? Weten jullie al hoeveel activiteiten er zullen zijn in mei? Wanneer komt het volgende afdelingstijdschriftje? ...

door

Jorn Van de Velde en Linde Verlooy

De Piepulier (*Piepulus jeenenemmus*), H...
afdelingen met een goede piepwerking...
van een goed contact met piepers en o...

*Boemerang

Dat ouders je contacteren, is eigenlijk een goed ding. Het betekent dat ze je vertrouwen. Dit vertrouwen krijg je wanneer ouders je kennen en vaak terugzien. Je afdeling moet dus, zoals een boemerang die altijd terugkomt, een boemerangleiding hebben die regelmatig op activiteiten is. Als de leidingsploeg sterk varieert, hebben ouders niemand met wie ze een band kunnen opbouwen. Als ze daarentegen in de kalender een naam zien die ze herkennen, zijn ze veel sneller geneigd hun kleine patotter naar die activiteit te sturen.

Als je veel vragen krijgt van ouders, is dat ook een teken aan de wand. Het betekent dat er (veel) zaken zijn die ze niet weten. Dit kan je voorkomen door tijdig en goed te communiceren. Dit gebeurt voornamelijk via afdelingstijdschriftjes en/of -kalenders.

TIP

Zorg dat er geen lege periodes ontstaan tussen het aflopen van de ene en het beginnen van de andere activiteitenreeks. Dit kan je doen door een overlap te creëren tussen twee kalenders of door de nieuwe kalender al te versturen voor het einde van de oude.

TIP

Altijd leuk is een frigokastkalender. Een document op A4-formaat waarin je alle basisinformatie over je activiteiten in een printbaar overzicht zet. Basisinformatie hoeft niet meer te zijn dan de titel, datum, doelgroep en eventueel plaats. Ouders kunnen die dan printen en op hun frigo hangen, elke keer dat ze die dan open doen, worden ze eraan herinnerd dat er dat weekend een activiteit is.

Hopelijk kan je afdeling hier iets mee. Begint jullie piepulier* toch om te vallen? Geen nood, de AOP wil gerust helpen om hem recht te trekken of in het ergste geval de takken om te zetten in een gezellig warm kampvuurtje en daarna samen een nieuwe te planten!

Geef gewoon een gil (mail) naar nac@jnm.be, opperpiep@jnm.be of pac.jouwprovincie@jnm.be.

*synoniem voor piepwerking

ge smalle boom. Vaak gespot in JNM-g. Takken zeer geschikt voor de bouw ouders.
begeleiding is begeleiding die regelmatig op piep activiteiten is.

WIST JE DAT?

DE KAMPENEDITIE

door
Jeroen Demaeght

Er in 2016 niet minder dan 36 kampen zijn georganiseerd

Pieter dit jaar opnieuw onze trouwe kampensecretaris is.
Een vraag? Eén mailtje naar kampensec@jnm.be volstaat
om antwoord te krijgen!

We een personeelslid hebben dat in het tweede semester heel
veel tijd steekt in de administratie. De kampen vormen een groot
deel van Gwen haar takenpakket.

Er in totaal 76 ontleenbare koffers en items zijn die je kan geb
op kamp: www.jnm.be/kc (bij 'Materiaal en njamnjam')

Er 718 mensen op kamp gingen. Bijna 1/3 van JNM had dus een plaatsje op een kamp.

Van die 36 kampen waren er 15 piepkampen waardoor JNM het ronde aantal van 371 piepers een gelukkige zomer bezorgde!

Een WC-bril verplicht is op piepkampen. Daarom vind je die bij het kampmateriaal: www.jnm.be/kc (bij 'Materiaal en njamnjam')

Het altijd een heel werk en gepuzzel is om ieder kamp zijn materiaal mee te geven. Onze matras (voluit 'materiaalassistent') is daar dagen-en-dagen zoet mee.

Er 132 verloren voorwerpen waren, enkel en alleen van drie piepkampen.

Sommige tenten wel vier keer per kampenzomer worden gebruikt en daardoor bijna permanent 'weg' zijn.

Je alle info over 'een kamp organiseren' kan vinden op: www.jnm.be/kc

IN'T ZAK GEZET

COLUMN

Proloog

Plekken waar ik me wel eens in 't zak gezet voel (niet limitatief):

a) de bus (je vraagt je af waarom je meer moet betalen als je geen smartphone hebt waarmee je su-per eenvoudig aan voordelig tarief een ticketje kan kopen)

b) de trein (je vraagt je af waarom er op het spitsuur wagons afgekoppeld worden en je een uur met een paar dozijn lotgenoten moet staan stinken in het gangpad)

c) de doorsnee bank (je vraagt je af waarom je zoveel servicekosten moet betalen om je geld ter beschikking te stellen van personae die zichzelf bonussen uitkeren afkomstig van een mix van opbrengsten uit investeringen in wapens, belastinggeld en voorgenoemde servicekosten)

d) de winkel (je vraagt je af waarom je weer buiten stapt met een plastic zak, terwijl je overliep van goede voornemens)

Thema's waarover ik hieronder uitweid (limitatief):

d) de winkel, omdat het openbaar vervoer al zo vaak (terecht) bekritiseerd wordt, en ik het niet zou kunnen laten weer het wanbeleid van de Vlaamse regering op de korrel te nemen; omdat de Euglena-redactie niet zo tevreden zou zijn met de grote delen CAPS LOCK die optie c) zouden vereisen, en je je geld natuurlijk net zo goed naar een minder criminele instelling kan verhuizen (dat viel qua moeite ook best mee); en omdat d) zo lekker bij de titel boven dit stuk aansluit, en naast eenzijdig fulmineren tegen ook de nodige introspectie over iets omvat, wat al eens tof kan zijn zo in het eerste stukje van het nieuwe jaar (de beste wensen nog).

Intro

U hebt er ongetwijfeld wel eens van gehoord: een plek in een oceaan, zowat ter grootte van Frankrijk (of Pakistan - heeeel erg groot, oké?), helemaal vol plastic. Veel verder van je bed vind je het niet: we weten meer over de maan dan over de diepste krochten van het water hier op aarde. Maar toch, ook die gigantische blauwe massa heeft haar functie in het planetaire evenwicht te vervullen. En de gedachte aan zo'n kleine Nemo, hopeloos verloren tussen zakjes van Morocco Nuts en verpakkingen van Albert Heijn (marktleider vindingrijkheid wat betreft dingen in bakjes steken - granaatappelpitje? gekookte babywortel? gewassen peultje?), is toch ook gewoon bijzonder treurig? Vandaar dat we proberen om niet te veel plastic meer bij die soep te voegen. Soms een hele queeste. Daar gaat het over.

Ter zak(e)

Zo gebeurt het dat ik gewapend met een rugzak of een stoffen tas de straat op ga voor inkopen. Grote warenhuizen laten we even voor wat ze zijn: daar gaat nauwelijks iets wat niet gescand kan worden over de toonbank. Dat geldt ook voor de van barcodes voorziene plastic zakjes aan de kassa. Alleen in de groenten- en fruitafdeling staat het je vrij naar hartenlust plasticte graaien.

door
Lennert De Vroey

Foto: Bavo Josephy

Het wordt er echter niet dwingend aangeboden, waardoor de afweging tussen praktische kwesties (hoe krijg ik m'n groentjes thuis zonder dat het gaat lekken in m'n tas?) en het algemeen belang zonder tijdsdruk en een rij in de rug - en dus in alle sereniteit - kan verlopen. Interessant daarbij: vanaf maart loopt een proefproject waarbij ook die zakjes herbruikbaar en betalend worden. Onder meer Colruyt, Carrefour en Delhaize doen (naar alle waarschijnlijkheid) mee. Zo gaat bij die overweging, oog in oog met boontjes, wortels en peren, ook het economische argument een beetje spelen. Ik vermoed dat dat een goede za(a)k is.

Maar de tocht richting buurtwinkel is een aparte sensatie: niet gewoon een lichte rusteloosheid, maar heftige nervositeit is mijn metgezel. Een zenuwachtigheid die neigt naar angst: de angst voor de weg terug. Leg ik die af met enkel groenten, fruit en brood? Of ben ik dan ook een plastic zak of drie rijker, die ik tenslotte, bij wijze van laatste ecologische stuiptrekking, 'voor hergebruik' in een donkere hoek van de kast zal opbergen?

Gulle schenkers

Want ook voorzien van al het materiaal - rugzak, twee plastic zakjes in het voorvak, drie papieren in het rechterzijvak, netzak in het linkerzijvak, een overhemd met ingenaaide juten zak - zijn waakzaamheid en assertiviteit geboden. De plastic zak is voor de buurtwinkel en marktkramer wat rijst is op een huwelijk, bloemen op Hawaï: de methode bij uitstek om joviaal de gulheid bot te vieren en het motto 'klant is koning' hoog te houden.

Dus terwijl deze koning mompelend en nee-schuddend aan gespen frunikt, is het kwaad vaak al geschied. De keren dat ik koppig alles overlaad en met een verontschuldigende glimlach het plastic van me wegschuif, vraag ik me af of dit 'gebruikte' exemplaar nu sowieso niet op de afvalberg gaat, weggehoond door het pak geperste, ordelijk gerangschikte en kraakverse plastic aan het karakteristieke ijzeren haakje (exponent van mijn vijandelijke omgeving).

Op dit punt is het raadzaam Hannah Arendts theorie over de banaliteit van het kwaad erbij te halen. Arendt stelt dat het kwade voortkomt uit het meest banale, en schuilt in elk van ons. Toegepast op de problematiek van plastic zakjes heb ik wat dat betreft ook een bekentenis te doen. Bijklussend in een boekenwinkel sta ik wel eens aan de andere kant van de toonbank. Het is zo'n winkel waar je het de mensen naar hun zin wil maken, waar geen moeite teveel is. Vraagt iemand om een zakje, dan hoor je dat gul te schenken (het regent immers toch, of het waait, of de zon schijnt, en het boek mag niet beschadigd worden). Sterker nog: na vijf keer een bevestigend antwoord op de vraag of mevrouw/meneer een zakje wil, durf ik op een druk moment de boeken van de zesde klant alvast zelf in een zakje opbergen.

Cognitieve dissonantie

Waarom doe ik zo iets, als ik weet dat het niet goed is? Ik weet het niet, maar voor zover ik thuis ben in de psychologie, durf ik zo'n gedrag, dat strijdig is met de eigen overtuiging, in verband brengen met de term cognitieve dissonantie. Het is een spanning die ontstaat wanneer we ons bewust worden van het feit dat ons handelen niet met ons denken over dat handelen overeenstemt - en vermoedelijk meteen ook een sterk motief voor het schrijven van dit stuk.

Het schijnt dat wij, mensen, erg goed zijn in het bevatten en analyseren van problemen op meta-niveau (metacognitie), maar ons maar moeilijk gaan gedragen in overeenstemming met de conclusies die we daaruit trekken. Denk bijvoorbeeld aan stress, zelfanalyse, voornemens om het anders te doen en de onveranderde praktijk.

Het is een concept dat zeker ook bijzonder relevant is met betrekking tot de hele, brede problematiek van klimaatverandering – zonder daarom evenwel tot excuus geperverteerd te worden.

En los van wat we wel weten, is er ook veel dat niet veel mensen weten. Dat helpt uiteraard al helemaal niet. Zo is er heel wat desinformatie en foutieve beeldvorming rond de hiërarchie van 'slechtheid' van verpakkingswaren. Er wordt wel eens beweerd dat sommige papieren zakken minder ecologisch (want bijvoorbeeld niet of zeer moeilijk te recyclen) zijn dan plastic. Of dat van die bamboe-achtige wegwerpvorkjes net zo erg zijn als hun ongegeneerd witte, plastic tegenhangers. En wij daar allemaal maar intrappen omdat rustieke aardetinten ons intuïtief aan natuurlijke processen doen denken.

Welnu, als dat waar is, en misschien zelfs deel van een bewuste marketingstrategie, vind ik OOK DAT BEHOORLIJK CRIMINEEL. En omdat Primark – toch een beetje de incarnatie van het kwaad – zulke bruine zakken uitdeelt, ben ik nog geneigd het te geloven ook.

Goede raad?

Tot slot nog even terug naar de buurtwinkel: denk niet aan betalen voor al je inkopen veilig zijn opgeborgen, of op zijn minst dichtbij gehamsterd. De zoektocht naar je portefeuille, munten of bankkaart is het moment bij uitstek waarop de winkelier zijn of haar plastic duivels ontbindt (ik spreek nu uit ervaring; stropers zijn de beste boswachters, they say).

Verder heb ik eerder raad te krijgen dan te geven. Moeten taksen op plastic de hoogte in, tot op het punt dat ze de taxshift mogelijk maken? Moeten alle winkeliers op vormingsdag, met in de namiddag een sessie afval rapen tussen twee en vijf? Of laten we toch maar alle plastic zakjes tabakgewijs bedrukken met gruwelijke foto's van in plastic verdwaalde octopussen, bij voorkeur zwangere exemplaren, omdat de consument uiteindelijk toch de sleutel in handen heeft? Of hoe plastic zakjes een verdomd fundamentele filosofische en maatschappelijke kwestie kunnen zijn, met veel symboliek en implicaties voor wie welke verantwoordelijkheden heeft te nemen.

Epiloog

En is dit nu een first world problem?

De nervositeit, het zich voorzien van netzakken, het schuldgevoel – dat wel. Maar verdwaalde Nemo, vervuiling van habitats en verstoring van ecosysteemen – dat niet.

En dat is misschien wel de tragiek. Zo zetten we iedere dag de zee, en daarmee ook onszelf, in 't zak.

WAAROM JNM ZO GEWELDIG IS...

DOOR EEN SOCIAAL-CULTUREEL WERKER IN OPLEIDING

(OPINIESTUK)

door
Julie Detavernier

Sociaal-Cultureel Werk vraag je?

Welja, dat gaat zo over hulpverlening met een twist. Mensen emanciperen door hen te laten deelnemen aan cultuur. Of net verschillende culturen leren samenleven in harmonie. Of kritisch staan tegenover de maatschappij en aan de alarmbel trekken. Of... of... Oké, nu heb je toch al een idee van waar ik over spreek.

Iedereen die deze Euglena in handen heeft, is er hoogstwaarschijnlijk van overtuigd... dat JNM geweldig is. Maar waarom precies? Kan jij er de vinger op leggen? Ik zal het proberen voor jullie! Dit artikel is een onderzoek dat zou moeten aantonen waarom JNM geweldig is. Bij deze ga ik van start!

Mijn naam is Julie Detavernier, 21 jaar en al een dikke zes jaar lid van JNM. Sinds een jaar (of twee) ook voorzitter van afdeling Kortrijk. Aan Howest studeer ik Sociaal-Cultureel Werk (SCW). Laat dat nu toevallig het werkveld zijn waar ook JNM toe behoort. Ideaal om als maatstaf te gebruiken voor het onderzoek naar de 'geweldigheidsgraad' van JNM.

Onze liefste jeugdbond maakt deel uit van het jeugdwerk maar is evenzeer een (sociaal-culturele) beweging. Nee, hiermee doel ik niet op het 'froggen', een beweging uitgevonden door JNM. Het gaat hier niet over een fysieke beweging.

"Een beweging is een organisatie die gericht is op maatschappelijke verandering. Hiervoor specialiseert een beweging zich in één welbepaald thema of een cluster van nauw verwante thema's. Een beweging organiseert diverse activiteiten op het vlak van sensibilisering, educatie en sociale actie." (uit: www.sociaalcultureel.be)

(Maar dit hoeft je niet te onthouden want binnen een paar jaar verandert het volledige sociaal-culturele werkveld.)

Bij JNM dragen we dus ons steentje bij voor een betere wereld. Een wereld met meer groen en meer zorg voor milieu. Dat op zich, vind ik al geweldig! Hiervoor richten we ons op kinderen en jongeren, zij die de volgende generatie volwassenen zullen zijn. Want ja, zij zijn echt de toekomst!

Wij, JNM'ers, denken niet alleen aan later, maar ook aan NU. Nu staan we kritisch tegenover de maatschappij. Nu organiseren we activiteiten om mensen te activeren, te sensibiliseren en misschien soms zelfs te anticiperen op wat schadelijk kan zijn voor die gemeenschappelijke toekomst. We maken allemaal deel uit van het nu en van JNM; een organisatie die praktisch enkel op vrijwilligers draait (buiten een paar ultra-fantastische personeelsleden uiteraard). Vrijwilligers vormen zo een belangrijke sleutel van het sociaal-cultureel werk.

Als het vrijwilligerswerk morgen zou ophouden te bestaan, dan storten zowel het sociaal-cultureel werk als JNM in. Dus, bedankt iedereen voor dat zalige engagement. Prachtig toch, dat zoveel jongeren er voor kiezen om hun vrije tijd zomaar te schenken aan hun jeugdbeweging!

Niet voor niets natuurlijk! Het typisch Vlaamse 'voor wat hoort wat'-principe zegt ons dat die vrijwilligers er wat voor terug moeten krijgen. Zoals deze Euglena, tonnen respect en tonen kennis. Zonder het te beseffen leren we bij. JNM vormt ons even sterk als wij haar vormen. Ook iets wat terugkeert in het sociaal-culturele: het vormingswerk. Heb jij de vormingsploeg van JNM al eens gespot? 't Zijn vré wijze gasten! Zij zijn 'kraks' in dat vormingswerk!

Schilderij links: Julie Detavernier

Net als die sloebbers van de NWG die er voor zorgen dat we de verschillende families van nachtvinders uit elkaar houden en die van de MWG die ons bewust maken van globale milieuproblemen. Zo kan ik nog uren doorgaan over ZWG, NFWG... maar den Euglena is gedrukt ende geschreven op A4-papier. Dus even dit stukje tekst afronden voor het uit de hand loopt.

Het mooie is dat we al die kennis niet verwerven op de schoolbanken, maar in een informele setting. Gewoon in je achtertuintje bij wijze van spreken. Geen leraar die je berispt, maar een gelijke die wijsheid met je wil delen. Leren door ervaringen, door experimenteren en door transformeren. Zoals de rups een nachtvinder worden zal. Zo kan iets als JNM je wereld veranderen. Beter gezegd, jou veranderen (hopelijk in goede zin). Laat dit nu net dezelfde visie zijn die het sociaal-cultureel werk heeft op 'leren'. Even terug naar de nachtvinder. Vaak zien we 'moeilijke' kinderen naar JNM stappen. "We hebben al alles geprobeerd. Scouts, Chiro... Mannekes, 't is 't hopen dat ier lukt wi!" zegt ouder X. Of: "We maken ons een beetje zorgen, bel je moest er iets gebeuren?", zegt ouder Y. Dan zijn er altijd twee scenario's. 1) Het is inderdaad geen doetje. Maar niet-doetje deed mee aan de activiteit, had bewondering. Ja, soms moest er gesproken worden met niet-doetje, maar net zo vaak gaven we hem/haar complimentjes. Moeilijk gaat ook! In een kleine jeugdbeweging is er meer ruimte en aandacht voor niet-doetje. 2) Niets opgemerkt. Je zou het kind nooit met 'moeilijk' associëren (moeilijk vind ik op zich al een foute woordkeuze). De wandeling in het groen bracht wel-doetje rust. Het feit dat de begeleiding los is en doetje makkelijk even op adem kan komen, is een goede formule. Die rups had altijd al het potentieel om een nachtvinder te worden. In bepaalde omstandigheden lukt dit niet. SCW doet net dat, mensen die het moeilijk HEBBEN (niet moeilijk ZIJN) hun plaats laten zoeken of nog beter, hen een plaats geven. Net zoals de 'speciallekes', die zich nergens thuis voelden, maar bij JNM wel. Verdraagzaamheid en onvoorwaardelijke acceptatie! Nog een pluim op onze hoed! HOERA!

Het is dus duidelijk: JNM is een mix -en ook de max-! Een mix van verschillende zaken uit dat sociaal-culturele veld. "Een vreemde eend in de bijt", zoals Evelyne Eeckhout het zei op de bijzondere AV voor de kerstfui. "Vreemd" is stiekem een synoniem voor zeldzaam en uniek. Dat voel je, die unieke sfeer. Een andere JNM'er ontmoeten, is altijd een beetje thuiskomen. JNMiaanse feestjes kan je vergelijken met een vissenskom. Overall viswijven die elkaar al lang niet meer zagen en heel wat te vertellen hebben. Het is er warm op die feestjes. Hierbij doel ik niet op de gezamenlijke lichaamswarmte maar op het figuurlijke 'warm'. Met andere woorden... 't is goed voor de sociale cohesie (binnen ons werkingsgebied). Jouw jeugdbeweging gaat verder dan je eigen afdelingsgrenzen. Je leert mensen kennen waarvan je niet wist ermee bevriend te kunnen worden. Je komt op plaatsen waarvan je niet dacht dat ze zo mooi bestonden, in dat Belgenland en daarbuiten.

Dat, mijn beste mensen, is waarom JNM geweldig is!***

*Is mijn mening, die van jou mag anders zijn

**Dit artikel kwam tot stand tijdens mijn (JNM-)verjaardagsfeestje in de Charlatan met Hans Vermeiren, Katrien De Wolf en Pepijn Boeraeve. Bij aanvang van mijn 21ste levensjaar zien hoe JNM'ers om elkaar geven, 't is toch iets apart dat ik nog nergens anders gevonden had.

***Natuurlijk hebben we ook onze werkpuntjes, maar ik vind dat JNM wel eens een pluim verdient voor al het goeds.

Het jaar is ondertussen halfweg en de ploegen van het hoofdbestuur (HB) hebben zeker niet stilgezeten. In de halfjaarlijkse nieuwjaarsbrieven die elke werkmier in zijn/haar digitale mailbox krijgt, lees je in detail waar ze mee bezig zijn. Hier een kort overzicht.

AfdelingsOndersteuningsPloeg (AOP)

Een bijna-opgerichte kiemwerking in Diest, de heropstart van Middenkust en intensieve provinciale ondersteuning in Limburg: de AOP is dit jaar goed bezig! Ze werken ook aan indirecte afdelingsondersteuning voor alle afdelingen: zo is er het project rond nieuwe activiteitenfiches (daaag, rommeltje op de website), rond afdelingsgrenzen (rip irrationele grenzen) en rond het nieuwe evaluatie-instrument (DUMBO). Er zit ook een nationale piep-, ini- en gewone ledendag in de pijplijn.

Communicatie Ploeg (CP)

De CP blijft schaven aan de nieuwe website, om hem zo gebruiksvriendelijk mogelijk te maken. Daarnaast wordt er nagedacht over hoe interne communicatie binnen JNM beter kan (lees: "hoe vermijden we frustratie door miscommunicatie?"). Binnenkort kan je ook een nieuwe JNM-publicatie op de markt vinden! We houden ze nog even geheim, maar het is iets met spelen en je nooit vervelen, met veel dank aan JNM Niger.

BeheerWerkGroep (BWG)

De BWG organiseerde al een spetterend Groot Heroïsch Werkweekend, organiseerde filocafés en ging op exotenbezoek naar Pairi Daiza. Binnenkort mag je je verwachten aan een heus benefiet voor gestolen materiaal op de Sint Pietersberg, en een BWG livestream over (wat had je verwacht?) beheer!

NatuurstudieWerkGroep (NWG)

Ook de NWG organiseerde al een bende zotte activiteiten zoals determinatie-avondjes, de mysteriequiz en de natuurfotografiewedstrijd. De Bertram, hun sterk inhoudelijk natuurstudietijdschrift, blijft leesvoer van de hoogste plank. Binnenkort wagen ze zich weer aan de geslaagde combo natuurstudie cursus-natuurstudiecongres en kunnen afdelingen het tegen elkaar opnemen in de waarnemingscontest.

VormingsPloeg (VP)

De VormingsPloeg staat te popelen om - alweer - een generatie jong geweld de kneepjes van het vak te leren op BAC (BasisAnimatorCursus) in de krokus- en paasvakantie. Verder denken ze na over hoe het hele stageproces handiger kan verlopen en wat we nu aan moeten met het nieuwe stageboekje van afdeling Jeugd. Ook de syllabus van HAC (HoofdAnimatorCursus), die het op sommige plaatsen nog had over personeelsleden van 5 jaar geleden, wordt onder handen genomen.

MilieuWerkGroep (MWG)

De MWG broedt op een energieweekend en onderzoekt of ze terug aan de slag kan met de sambaband. Ze willen ook afdelingen bewust maken van waar hun bank in investeert. Daarnaast staan er nog heel wat interessante activiteiten op de agenda, en wordt het fietsaplaus in verschillende steden georganiseerd en aangemoedigd. Ook de campagne "Goeien boef", die samen met andere jeugdbewegingen inzet op ecologische voeding op kamp, wordt verder gezet.

Praktische Ploeg (PP)

De Praktische Ploeg zwengelde de hele kampenmachine aan, zodat ook deze zomer weer vele JNM'ers en JNM'ertjes kunnen genieten van dat heerlijke gevoel van groene vrijheid en onbezorgdheid. Ze zorgden ook voor de volledige inrichting en afwerking van de Kortrijksepoortstraat 192 (a.k.a. 'het bondssec'), onder andere voor een geweldig afgewerkte tentenkelder (en tentenverhuus).

Knokploeg (KP)

De Knokploeg zorgde voor een geweldig HB-spel en gezellige Café-avondjes en feestjes. Ook hebben ze een heuse voetbalploeg, en een koor, dat kan worden ingezet bij onder andere het fietsaplaus. Meer van dat!

Algemene projecten

Buiten de ploegwerking zijn er ook een aantal algemene projecten lopende. Zo wordt er nagedacht over meer participatie en projectgerichte werking binnen de werkgroep HB3.0, is er een werkgroep bezig om het bondssec übergezellig en 'JNM-proof' te maken, wordt er nagedacht over hoe we omgaan met drugs en alcohol, en neemt het dagelijks personeelsbestuur ons arbeidsreglement onder de loep.

Zoals elke vereniging heeft JNM een Raad van Bestuur (RvB). Deze bestaat elk jaar uit de voorzitters van de acht ploegen plus de bondsvoorzitter, -secretaris en -penningmeester. De RvB komt maandelijks samen om na te denken en te beslissen over allerlei onderwerpen die van belang zijn voor heel JNM. Waar we het precies over gehad hebben, zie je elke maand in het RvB-filmpje op Facebook, elke Euglena op deze bladzijde, en meer uitgebreid in de RvB-verslagen die op de website gepost worden: www.jnm.be/verslagen

RVB KORT

Interne werking

Een permanente taak van de RvB is nadenken over de werking van heel JNM, maar ook over de eigen werking. We discussiëren veel over wat we willen en kunnen doen, en wat we beter moeten aanpakken. Zo was er de laatste Raad van Bestuur (RvB) een evaluatie van onze algemene werking en dachten we ook na over hoe we meer artikels kunnen vergaren voor onze drie tijdschriftjes: Kikkertje, Magazini en Euglena.

Beleidsnota

Met de RvB bekeken we in november de langetermijnplanning van de Beleidsnota: kunnen we alles gedaan krijgen? Op basis daarvan hebben we ons aan de laatste loodjes gezet, de beleidsnota definitief uitgeschreven, gestemd en goedgekeurd op de AV van 23 december 2016. Nu wordt deze beoordeeld door de overheid. Ondertussen maken wij op basis van de planning een werkdocument, zodat JNM'ers de komende jaren op een aangepaste manier met deze ideeën kunnen werken.

Verhuren van lokalen

Het Bondssec heeft veel geld gekost. Om dit te betalen, willen we geld halen uit de verhuur van onze lokalen. Er zijn immers 2 vergaderzalen en een polyvalente zaal. Daar zitten vaak JNM'ers, waar altijd rekening mee gehouden wordt, maar vanaf nu kan je dus ook andere gezichten tegenkomen. Om te zorgen dat dat allemaal vlot verloopt, hebben we ons huishoudelijk reglement goed onder de loep genomen (jnm.be/huishoudelijkreglement). Goede afspraken maken goede vrienden!

Wil je meer weten of heb je iets te zeggen?

Wij staan als RvB volledig tot jouw dienst, en zijn blij met alle input die we kunnen krijgen.

Aarzel dus niet om je stem te laten horen: Lees de verslagen die op de website gepost worden, en geef je vragen of opmerkingen door aan bovo@jnm.be

Schrijf je in op de rvb mailinglijst: www.jnm.be/maillinglijsten

Kom af naar een RvB-vergadering! (Laat het wel even weten aan bovo@jnm.be)

AANKONDIGINGEN

Wil je graag je mening kwijt over alcohol en drugs bij JNM?

Binnenkort krijg je een enquête in je mailbox die polst naar jouw visie.

Wil je meer input kunnen geven? Word dan lid van de werkgroep drugs en alcohol. Stuur hiervoor een mailtje naar bondssec@jnm.be

Al deze informatie gebruiken we voor ons drugs- en alcoholbeleid. Het huidige beleid* is immers al 10 jaar oud.

*Het huidige beleid is te vinden op jnm.be/drugs

"- 16 jarige JNM'ers op cursus mogen drinken"

"Op vergaderingen mag er niet gedronken worden."

"In de JNM leer je op een verantwoorde manier omgaan met alcohol."

"Roken aan het kampvuur zou verboden moeten worden."

"Soft drugs kunnen in een jeugdbeweging, hard drugs niet."

Zit de schwung je in de botten?
Ben jij een onverbeterlijke roffelaar?
Je durft je wel eens laten gaan op de cadans van de beter betoging of het pittige protest?

Dan is de samba-band voor jou het proberen waard!

Samba

COOL!

BOM!

Terug van weggeweest!

Kom gerust eens een repetitie mee uitproberen:
Elke 1ste en 3de donderdag van de maand, van 19 tot 21u in de Meerseniersstraat in Gent

"We geven er een lap op"

Interesse of meer info?
Vraag het aan Clara: 0496/39.50.28
of clara.eyckerman@skynet.be

JNM JE DEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

Rhythms of Resistance Action Samba

BEAVER FEVER

GROTENWEEKEND 24/25/26 MAART

Bieber fever is een aandoening waarbij een horde personen van een bepaalde leeftijdscategorie aparte gedragingen vertoont, bij het aanzien van een Canadese popster. In JNM geven we graag een andere invulling aan deze gekte. Binnen JNM is de oorzaak van deze gekte een ander Canadees fenomeen, namelijk bevers.

Beaver Fever is een immens zeldzame en besmettelijke variant op de Bieber fever. De symptomen manifesteren in de vorm van een Nationaal Grotenweekend in het weekend van **24 tot 26 maart 2017 te Sint-Joris-Weert** (redelijk accuut dus).

Elke GROTE van JNM kan besmet raken met deze Beaver Fever! Indien je al besmet bent met het virus en als gevolg daarvan alles te weten wil komen over bevers, raden we je op doktersvoorschrift aan je in te schrijven voor dit weekend: www.jnm.be (bij 'Activiteiten').

HOGE VENEN WEEKEND

24/03 - 26/03/2017

Eind maart is het weer van dat, het rondtrekweekend bij uitstek van de NWG dat uitgegroeid is tot een ware klassieker! Ik heb het uiteraard over het Hoge Venen weekend.

Maar wat zorgt nu voor het succes van dit weekend? De ligging speelt zeker mee! Gelegen in de hoogste streken van België geven de Hoge Venen een wat boreale tint aan ons land, waar grote veengebieden, beukenbossen en naaldwoud elkaar afwisselen. Niet alleen de omgeving doet je twijfelen of je niet elders in Noord Europa zit, ook de fauna en flora helpen hierbij.

Dat is natuurlijk een van de belangrijkste redenen dat we elk jaar afzakken tot daar. Parels van de Venen en omgeving zijn onder andere de Korhoen (enkel nog daar te vinden in België), Ruigpootuil, Kruisbekken, Waterspreeuw, Dwerguil, en veel meer. Maar ook op floravlak is het de moeite met onder andere, Grote Wolfsklauw, Bergvenkel, Zevenster, Rijsbes, en nog veel meer veensoorten. Doordat we in het vroege voorjaar gaan is er van de meeste planten nog niet veel te zien, maar sommige soorten vind je heel het jaar door en andere beginnen al te ontkiemen.

Het weekend gaat door van **24 tot 26 maart**.

Zoals gewoonlijk zetten we vrijdagavond aan met de trein en komen we zondagmiddag terug.

Let op plaatsen zijn beperkt (ca. 15)

Inschrijven doe je via www.jnm.be (bij 'Activiteiten'). Meer info volgt later, na inschrijving.

Verantwoordelijke: Sander Bruylants
(sander.bruylants@hotmail.com, 0485651277)
Duur: 24/03/2017 (19h) tot 26/03/2017 (12h)

VORMINGSDAG VP 14 MEI

Weet jij ook soms niet hoe je met bepaald gedrag moet omgaan? Zoek je naar nieuwe manieren om je afdelingsbestuur uit te breiden? Wil je een BAC- of HAC-stagiair begeleiden deze zomer?

De VP (VormingsPloeg) helpt je hier graag mee verder. Daarom organiseren we op **zondag 14 mei** een Vormingsdag waarop we drie VOM's (VormingOpMaat) aanbieden:

Omgaan met kinderen die moeilijk gedrag stellen

Stagebegeleiding

Afdelingsbestuur uitbreiden

Schrijf je alvast in op www.jnm.be/vormingsdag, en neem gerust je volledig afdelingsbestuur mee!

BEGELEIDERS VOOR COMBIKAMPEN GEZOCHT!

Hé jij daar, ooit al eens gedacht hoe fijn het zou zijn om niet alleen met JNM'ers, maar ook met soortgenoten uit andere landen op kamp te gaan? Dat kan!

Deze zomer vinden 2 combi-kampen plaats. Die kampen worden georganiseerd door JNM én een andere organisatie. Zo leer je jongeren kennen uit een andere jeugdbeweging, waar het er toch altijd ietsje anders aan toe gaat dan bij ons. Een gelegenheid dus om een kamp mee te maken dat ietsje anders is dan de vertrouwde JNM-kampen.

We zoeken nog extra begeleiders voor deze combikampen!

Met de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie organiseren we een natuurstudiekamp (12 - 26) dat plaatsvindt van 6 tot 16 augustus in Sint-Niklaas.

We gaan samen met onze Hollandse vrienden op zoek naar haaiëntanden en andere fossielen, maar we zullen onze ogen niet sluiten voor het andere natuurschoon! Een kamp om niet te missen!

Met Jeunes et Nature, onze Waalse tegenhanger, organiseren we een ini-kamp dat plaatsvindt van 2 tot 11 juli in Bodange. We willen evenveel ini's van JNM als van J&N als deelnemer en we zoeken nog punten voor Frans! Tous ensemble, tous ensemble, hey! Hey!

Zin om je grenzen te verleggen?
Aarzel niet en contacteer Oliver,
jullie internationaal secretaris, op insect@jnm.be!

NATUURSTUDIECURSUS EN -CONGRES: ZEE, STRAND EN DUINEN!

TIJDENS DE PAASVAKANTIE KAN JE WEER GENIETEN VAN 5 DAGEN VOL NATUURSTUDIE!

Dit jaar zitten we in De Panne! Dat betekent zee, strand en duinen!

We gaan kruien in de zee (Zeesterren en Pietermannen à volonté), op vogelexcursie, vlinders scoren (zoals Kleine parelmoervlinder), Rugstreeppadden tikken, gezellig rond de nachtvlinderval vertoeven, lange duin- en strandwandelingen maken...

Weet je niet hoe je aan al die natuurstudie moet beginnen?

Dan moet je je inschrijven voor de cursus: je krijgt sessies over 'hoe aan natuurstudie beginnen', soortenherkenning, ecologie en de complexe schoonheid van de natuur! En natuurlijk brengen we dat elke dag in de praktijk met leuke excursies! Zeker een aanrader voor geïnteresseerde ini's!

Heb je de basis al beet en wil je samen met andere JNM'ers het veld in om bij te leren van elkaar en leuke excursies te doen: dan moet je je inschrijven voor het congres! We hebben ook heel wat gidsen en kenners uitgenodigd voor excursies en inhoudelijke sessies.

Een gedetailleerd programma volgt later op de site!

Alle praktische info netjes op een hoopje

Wanneer is dat? vanaf dinsdagavond 11 april om 18 u tot zondagmiddag 16 april

Waar is dat? Sportlaan 9, 8660 De Panne

Hoe geraak ik daar? Met de trein tot in De Panne en dan met de fiets :)

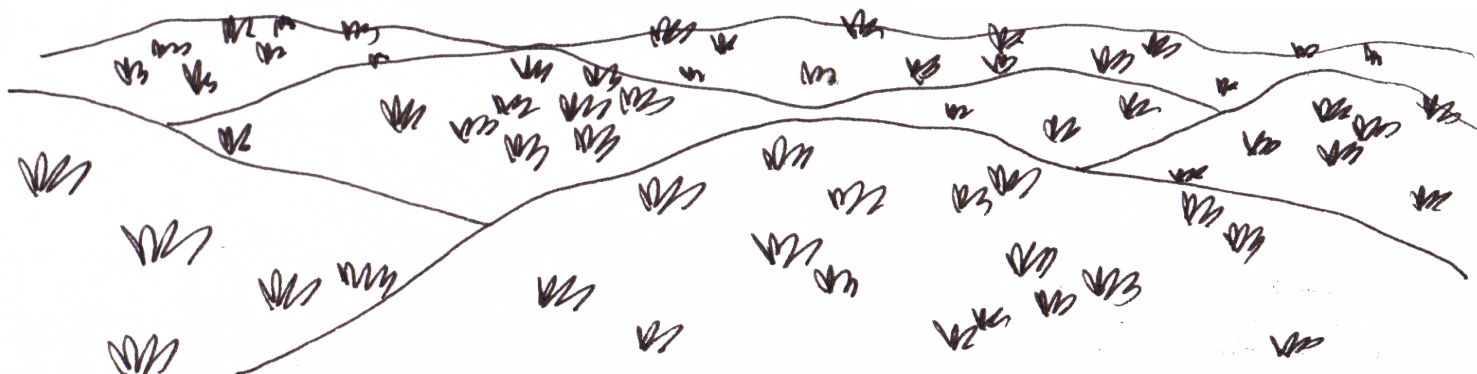
Wat kost dat? 45 euro voor de hele cursus of het congres, kom je maar enkele dagen dan betaal je per maaltijd (2,5 euro ontbijt, 3,5 euro middag, 4 euro avond) en dat kan ter plekke geregeld worden.

Wat moet ik daarvoor doen?

Inschrijven via jnm.be (bij activiteiten).

Lukt de volledige periode niet? Stuur gewoon een mailtje naar michiel.de.koster@live.be

Meer info: Kijk op de site of als je vragen hebt, stuur een mailtje naar michiel.de.koster@live.be of femkebatsleer@gmail.com

JNM WINKEL

In de JNM-winkel vind je materiaal dat te maken heeft met natuur, milieu, ecologisch leven en het leven als JNM'er.

Boeken natuurlijk, maar ook excursie-materiaal, JNM-truien en andere leuke JNM-hebbedingetjes.

BESTEL ONLINE
www.jnm.be/winkel

CONTACTEER ONS
winkel@jnm.be
09 223 47 81

BEZOEK ONS
Kortrijksepoortstraat 192
9000 Gent

OPENINGSUREN
Maandag: gesloten
Dinsdag: 14u. tot 18u.
Woensdag: 14u. tot 18u.
Donderdag: 14u. tot 18u.
Vrijdag: 14u. tot 18u.
Zaterdag: 14u. tot 18u.
Zondag: gesloten

JNM-spuulletjes kan je kopen in de echte JNM-winkel in de Kortrijksepoortstraat 192 in Gent, of online op www.jnm.be/winkel

NIEUW GERIEF

We willen jullie even verwennen met een nieuw kleurtje. Omdat we heel positieve reacties kregen op de donkerrode mannen-sweater met rits, hebben we deze nu ook zonder rits, voor zowel mannen als vrouwen!

Prijs: 25 euro

Daarnaast vonden we het ook hoog tijd om de dames te verwennen met een ruimere kleurkeuze bij de T-shirts. Dus hebben we nu naast de opvallend rode T-shirts ook een 'camouflerende' donkergroene T-shirt.

Prijs: 7 euro

ATLAS VAN DE NEDERLANDSE ZOOGDIEREN - DEEL 12 SERIE NEDERLANDSE FAUNA

De atlas van de Nederlandse zoogdieren beschrijft 106 soorten, van wilde kat tot walrus. Deze monumentale uitgave bundelt actuele kennis en talloze Nederlandse waarnemers en experts werkten eraan mee! De vele kleurenfoto's, tekeningen, infographics en kaarten maken het boek tot een compleet naslagwerk met talrijke aanknopingspunten voor natuurbeleid en -onderzoek.

Per soort krijg je informatie over onder andere verspreiding, leefwijze en ecologie, trends en archeologische gegevens. Nieuw opgenomen zijn de zeezoogdieren. Voor het eerst is alle kennis over deze groep dieren binnen de Nederlandse (zee)grenzen bijgebracht.

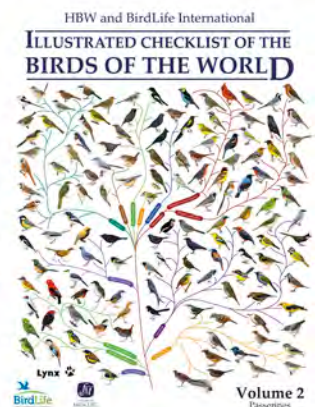

Prijs: 39,96 euro

CHECKLIST OF THE BIRDS OF THE WORLD

De meest complete checklist van alle vogels in de wereld is een tweedelig boek, namelijk: HBW and BirdLife International Checklist of the Birds of the World Volume 1 en Volume 2. De checklist is samengesteld door een team deskundigen die dezelfde criteria op een consistente hebben toegepast om zo tot een complete taxonomie te komen van alle vogels van de wereld. Het boek bevat illustraties en verspreidingskaarten van elke vogelsoort, waarbij het eerste deel de niet-zangvogels beschrijft en het tweede deel de zangvogels.

Voor échte vogelaars is het boek een absolute aanrader!

Ledenprijs deel 1: 148 euro
Ledenprijs deel 2: 180 euro

AFDELINGEN

CONTACT

Akerland	Thiers Veronika	veronika.thiers@hotmail.com	0497 25 73 86
Antwerpen	Libot Arn	arn.libot@yahoo.com	0496 35 99 72
Brugge	Vander Vennet Pieter	pietervdvn@gmail.com	0470 87 84 91
Brussel	Nicaise Shana	shana.nicaise@hotmail.com	0492 02 42 90
Durmeland	Van de Velde Jorn	jorn.vandevelde@gmail.com	0493 02 96 97
Eeklo	Develter Roeland	roel_d_@hotmail.com	0474 30 92 79
Eeklo	Pieterjan Dhont	dhont_pieterjan@hotmail.com	0470 05 28 74
Fruitsreek	Pieter Vanstraelen	pieter.vanstraelen@skynet.be	0498 64 57 45
Gent	Verheirstraeten Emma	emma.verheirstraeten@hotmail.com	0471 71 23 63
Hageland-Zuiderkempen	D'hulster Floriaan	floriaandhulster@gmail.com	0489 41 25 07
Klein-Brabant	Kindt Anton	anton.kindt@hotmail.com	0479 43 01 44
Kortrijk	Detavernier Julie	julke268554@hotmail.com	0499 43 36 15
Krekenland	Ponnet Aaricia	aaricia.ponnet@gmail.com	0471 32 55 45
Lage Kempen	van der Meer Sofie	eifosvdm@hotmail.com	0487 73 12 46
Land Van Aalst	Van Heghe Vincent	vincentvanheghe@gmail.com	0494 34 72 87
Leievallei	Bolckmans Klara	klara.bolckmans@gmail.com	0479 02 74 40
Leuven	Defever Lies	defeverlies@gmail.com	0479 33 30 90
Markvallei	Fockaert Lysander	lysanderfockaert@hotmail.com	0472 71 04 32
Mechelen	Franckx Mathijs	mathijs.franckx@telenet.be	0499 76 57 02
Midden-Brabant	Bollue Barbara	barbara.bollue@gmail.com	0496 94 13 94
Midden-Limburg	Spaas Charlotte	charlotte.spaas@outlook.com	0478 77 91 43
Moervallei	Scheire Jonas	jonas.scheire@live.be	0471 11 39 21
Neteland	Sanczuk Floris	florissanczuk@hotmail.com	0499 20 58 06
Ninove-Geraardsbergen	Caelen Fien	fien.caelen@gmail.com	0487 38 52 95
Noordwest-Brabant	Verlooy Linde	lindeverlooy@gmail.com	0499 72 20 26
Onderstebovenshelde	Verhoeven Anna	annaverhoeven1995@gmail.com	0472 40 31 26
Pajottenland	Bonte Lore	lore_bonte@hotmail.com	0494 80 98 08
Pallieterland	Peeters Dedapper Aeneas	aeneaspeeters@telenet.be	015 32 02 52
Poekebeek	Fraeyman Elisabeth	elisabeth.fraeyman@hotmail.com	0472 49 98 84
Roeselare	Cool Robbe	robbecool10@hotmail.com	0470 48 14 33
'S Heerenbosch	De Maegdt Maya	mayademaegdt@gmail.com	0487 66 54 33
Taxandria	Adriaenssens Loes	loes.adriaenssens@gmail.com	0476 76 57 32
Vlaamse Ardennen	Goethals Faramir	goethalsfaramir@hotmail.com	0494 40 23 89
Voorkempen	Van den Broeck Nina	nina_vdb93@hotmail.com	0476 59 30 91
Waasland	Roselien Germonpre	roselien.germonpre@hotmail.com	0473 22 51 57
Westland	Milleville Arne	arne.milleville@telenet.be	0496 32 78 50
West-Limburg	Bijnens Riene	rienebijnens@hotmail.com	0474 10 47 77
Zandland	Kemps Jan	jan@annetanne.be	0485 00 36 88
Zottegem	Vanhouwere Anton	antonvanhouwere9@gmail.com	0497 41 24 83
Zuidwest-Brabant	Devogel Andries	andriesdevogel@hotmail.com	0476 05 65 66
Zuid-Limburg	Proesmans Willem	willem.proesmans@gmail.com	0476 30 09 81

HOOFDBESTUUR

Bondsvoorzitter	Benjamin Meeusen	bovo@jnm.be	0486 97 64 82
Bondssecretaris	Amira Adam	bondssec@jnm.be	03 289 94 37
Bondspenningmeester	Warre Schauwvlieghe	ping@jnm.be	0499 40 84 97
Beheerwerkgroep	Jakob Ghijs	jakob.ghijs@gmail.com	0488 80 06 65
Milieuwerkgroep	Anton Vandevoorde	antonvandevoorde@gmail.com	0486 30 14 16
Natuurstudiewerkgroep	Willem Proesmans	willem.proesmans@gmail.com	0476 30 09 81
Afdelingsondersteuningsploeg	Jorn Van de Velde	jorn.vandevelde@gmail.com	0493 02 96 97
Vormingsploeg	Ellis De Mets	ell.dm@gmail.com	0494 75 72 12
Communicatieploeg	Seppe Lenders	seppe@jnm.be	0487 33 86 52
Praktische ploeg	Jeroen Demaeght	demaeghtjeroen@hotmail.be	0499 99 89 68
Knokploeg	Kato Van Speybroeck	katovanspeybroeck@outlook.com	0476 88 35 77

JNM-secretariaat
Kortrijksepoortstraat 192
9000 Gent
tel: 09 223 47 81
info@jnm.be

JNM-winkel
Kortrijksepoortstraat 192
9000 Gent
tel: 0479 58 64 44
winkel@jnm.be

Meer informatie over lidmaatschappen vind je op pagina 2.
Je lidnummer vind je op de adressticker van dit tijdschrift.

CONGRES 2017

26 TOT 30 JULI 2017

ZONEVREMDE

PLATTELAND

De congresploeg fietste dit jaar van het stadscentrum naar het platteland. Op een plek waar we werden omsloten door ellenlange lintbebouwing, zonevreemde vakantiehuisjes, hoogspanningsleidingen, maneges, verwarmde tomatenserres, en coniferenhagen, stonden we even stil om na te denken over de dingen. We waren zo'n vreemde chaos gepasseerd dat we besloten om er een congres aan te wijden.

De Vlaamse ruimtelijke ordening is in die mate een wanbeleid dat je het bijna mooi gaat vinden. In het landelijke Vremde, zoomen we vier dagen lang in op de stedelijke rand. Hoe kunnen we bebouwing, landbouw en natuur combineren? Waar ging het mis met onze ruimtelijke ordening? En vooral: hoe kunnen we er zelf iets aan veranderen?

De stad is niet ver weg, het platteland lonkt. De ideale kruidenmix voor een boeiend congres. Wij bieden een congresplaats aan in Vremde, naast een natuurgebied van regionale betekenis, mèt hipsterkoffiebar voor stedelijke foodies.

We zullen luisteren naar experts, bezoeken de overgebleven, schaarse maar waardevolle natuur, voeren actie tegen de grootste uitwassen van het beleid, organiseren een debat over hoe het verder moet en laten jullie zelf uittekenen hoe het beter kan.

PS: we denken nog na over hoe we Joke Schauvliege best kunnen betonnen vooraleer de betonstop ingaat.

JNM_CONGRES 2017
Zoek de 7 fouten

